БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 170 (1770)
ИЮЛИИН 20
СРЕДА
1955 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Арадай ажахын бусад һалбаринуудта орходоо хүндэ индустри саашадааһаа түргэнөөр хүгжэхэ ёһотой. Манай орон дотор арадай ажахын бүхы һалбаринуудай саашадаа дэбжэлтые тодорхойлдог хүндэ промышленностиин хүгжэлтын хэмжээнэй дээшээ байха тудам, советскэ арадай таһалгаряагүй ургажа байгаа хэрэглэмжэнүүдые хүсэдөөр хангажа шадахабди, хэрэглэлэй зүйлнүүдые түргэнөөр элбэг дэлбэг болгоод, социализмһаа коммунизмда дамжан оролгые бэелүүлхэбди. Тиихын шулада арадай ажахыда техническэ прогресс таһалдалгүйгөөр бэелүүлхэ, үйлэдбэриин резервнүүдые хүсэдөөр хэрэглэхэ, олониитын творческо үүсхэлые хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ, тиигэжэ ажалай бүтээсын эрид дээшэлэлтые түйлаха шухала.

(КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолһоо).

Промышленностиие саашадань дэбжээхэ, техническэ дэбжэлтэ түйлаха, үйлэдбэриин эмхидхэлые һайжаруулха зорилгонууд тухай

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум дээрэ 1955 оной июлиин 4-дэ нүхэр Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэһэн элидхэл)*

IV.

Түрүү техникын ба ажалай эмхидхэлые һайжаруулһанай үндэһөөр ажалай бүтээсые улам бүри дээшэлүүлхэ

Хэдэ хэдэн һалбаринуудай предприятинуудта ажалай туршалгын-статистическэ нормонууд гэдэг үргэнөөр хэрэглэгдэнэ, энэнь бүхы нормонуудай 60 процентнь, машино-бүтээлгын олон заводуудта —70—85 процентнь болоно. Эдэ нормонууд техникын, технологиин, үйлэдбэриие эмхидхэлгын талаар түйлагдаһан хэмжээе хараадаа абаагүй, тиимэһээ хүдэлмэришэдэй диилэнхи олонхидоор горьтойгоор үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Тиихэдэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар даалгабаринууд олон ушарта дүүргэгдээгүй үлэдэг байна.

Тарифна ставкануудай ба хүдэлмэришэдэй бодотоор абадаг салин хүлһэнэй хоорондо тааралдахагүй ябадал хэдэн жэлэй турша соо үзэгдэһөөр лэ байдаг. Энэ ушар ажалые нормировалгада ёһотой гурим тогтоолгодо һаад ушаруулна. Промышленностиин хүдэлмэришэдэй дунда зэргээр абадаг мүнгэн салин дайнай урда тээхи үетэй сасуулбал хоёр үлүүтэй дахин нэмээ, тиихэдэ тарифна салин багаханаар дээшэлээ. Тэрээнһээ уламжалан салин хүлһэндэ тарифна салингай удельнэ хэмжээн эрид доошолоо. Хүдэлмэришэдэй бодотоор абадаг салин хүлһэнэй ба тарифна салингай хоорондохи алгасалдаае бага болгохын тулада ажалай багадхагдаһан нормонууд предприятинуудта тогтоогдоно. Тиимэ болохолооро, таарамжагүй байдал тохёолдоно гэбэл, олон ушарта үйлэдбэриин-техническэ арга боломжонуудта үндэһэлһэн ажалай нормонуудые дүүргэлгээр салин хүлһэнэй хэмжээн тодорхойлогдодог бэшэ, харин тад һөөргэ, салин хүлһэндэ ажалай нормонууд «тааруулагдадаг» байна. Ажал нормировалха асуудалда иимээр, үнэндөө үбэршэлгын ёһоор хандалга ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ горьтой һаад түбэг болодог байна.

Мүнөө манайда бии байһан тарифна системэ элдэб мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдэй ажалай түлөө ондо ондоогоор түлэхэ, тэрэшэлэн хүндэ хүдэлмэридэ хүдэлмэрилэгшэдэй ажалые бүри дээгүүр түлэхэ ябадал хангадаггүй байна. Олон хүдэлмэришэдтэ, илангаяа саг зуура хүдэлмэрилэгшэдтэ, хэһэн хүдэлмэриинь хараада абангүй, үндэр разрядууд тогтоогдодог, харин бодото байдал дээрэ тарифна сеткын доогуур разрядууд оройдоошье хэрэглэгдэдэггүй шахуу юм.

Ажалай бүтээсэдэ сэхээр нүлөөлдэггүй элдэб нэмэлтэ хоролтын коэффициентнүүд, тарифна салинда болон салин хүлһэнэй хэмжээндэ нэмэлтэнүүд, али олон нэмэлтэ түлөөһэнүүд даншье олон болонхой. Ажалай түлөөһэнэй системын тон олон янзын ба тэрээндэ элдэб эсын дабхасалга бии байһан ябадал салин хүлһөөр тоосоо хэлгые тон орёо, ажалай түлөөһэнэй гуримые хүдэлмэришэдэй ойлгохоор бэшэ болоно. Адли предприятинуудай ба нэгэн адли мэргэжэлэй хүдэлмэришэдэй ажалые ондо ондоогоор түлэхэ ябадалда хүргэнэ. Нэгэ хүдэлмэришэнэй тон адли хүдэлмэри дүүргээд һарын турша соо: Барнаулда—1.500 түхэриг, Харьковта—700 түхэриг абадаг байһанаа, Минскэ ошоод тэрэнэй 1800 түхэриг абадаг болоһон тухай баримта промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ дурдагдаһан байна.

Хүдэлмэришэдэй ажалһаа гаража ошолгые болюулга, предприятинуудта болон барилгануудта хүдэлмэришэдэй тогтууритай кадрнуудые байгуулга хойшолуулашагүй зорилго болоно. Имагтал пиитэсоюзна ба союзно-республиканска промышленна министерствонүүдэй (модо бэлэдхэлгэгүйгөөр) промышленна предприятинуудта 1954 ондо 2 миллион 923 мянган хүдэлмэришэн абтаһан, тиихэдэ ондоо предприятинуудһаа эмхитэйгээр эльгээгдэһэн хүдэлмэришэдые оруулангүйгөөр, 2 миллион 802 мянган хүдэлмэришэн гараһан байна. Барилгануудта мүн лэ тэрэ жэлдэ 1 миллион 771 мянган хүдэлмэришэн абтаһан, тиихэдэ ондоо тээшэ эльгээгдэгшэдые тоолонгүйгөөр 1 миллион 453 мянган хүдэлмэришэн гаража ошоһон байна.

Хүдэлмэришэдэй ажалһаа олоор гаража ошолгын гол шалтагаануудай нэгэн юуб гэхэдэ, хүдэлмэришэдтэ таарамжатай зохид байрын-ажаһуудалай услови байгуулха тухай министерствонүүдэй хүтэлбэрилэгшэд ба предприятинуудай директорнүүд зохихо оролдолго гаргаагүй. Олон министрнүүд байрын барилгын түсэб дүүргэхэ ябадалда зохихо анхарал хандуулнагүй. Тиигэжэ хүдэлмэришэдые ажаһуудалай талаар түбхинүүлхэ тухай оролдолго гаргаха өөһэдынгөө сэхэ уялгануудые мартана.

Ажал эмхидхэлгын ба нормировалгын дутуунуудые усадхаха, салин хүлһэ гуримшуулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, шэнэ техникэ болон технологиие үйлэдбэрилгэдэ нэбтэрүүлхэ ябадал урмашуулхаар промышленностьда ажалладаг бүхы категориин хүдэлмэришэдтэ салин хүлһэ түлэхэ тиимэ гурим тогтоохо шухала. Тиихэдээ салин хүлһэнэй системэ хадаа өөрынгөө ажалай бүтээсын ба салин хүлһэнэйнгөө хоорондохи холбоое хүдэлмэришэн бүхэнэй элеэр харахаар, тиимэ простой ба ойлгосотой байха ёһотой гэһэн ленинскэ заабариие үндэһэ болгохо шухала.

Ажалай ба салин хүлһэнэй асуудалнуудые эрхилхын тулада нүхэр Л. М. Каганович түрүүтэйгээр байгуулагдаһан Гүрэнэй комитет эдэ бүхы ехэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Гэбэшье, иимэ органиие байгуулга ажал нормировалха, салин хүлһэ гуримшуулха ба предприятинуудта ажал эмхидхэлгые нарижуулан һайжаруулха уялгануудһаань министрнүүдые, предприятинуудай, барилгануудай хүтэлбэрилэгшэдые сүлөөлнэгүй.

Социалистическэ мүрысөөн хадаа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хүсэтэ арга нүхэсэл болоно. Ажалые мүлжэлгын тушаа шүдэрһөө сүлөөлһэн социализм хадаа үнэхөөрөөл олониитын мүрысөө дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулха, зохёон байгуулхы хүдэлмэридэ диилэнхи олонхи ажалшадые татан оруулха арга боломжо анха түрүүнээ байгуулаа гэжэ Ленин заагаа һэн. Социализмын үедэ мүрысөөн хадаа техникые болон үйлэдбэри эмхидхэлгые урагшань түлхидэг, ажалай бүтээсын гээгдэнги нормонуудые эбдэн хаяад, шэнэ түрүү нормонуудые бии болгодог, хододоо нүлөө үзүүлжэ байдаг хүсэн мүн болоно.

Хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба албахаагшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэриин түрүүшүүл ба новаторнуудай үүсхэл эдэбхиие бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй түйлалтануудые бүхэли предприятинуудай болон промышленностиин һалбаринуудай шадабари болгохо зорилгоор тэдэнэй дүй дүршэлые оролдосотойгоор дэлгэрүүлхэ шухала.

Тиин манай промышленностьда ажалай бүтээсые хододоо ба түргэнөөр дээшэлүүлхын тулада үйлэдбэридэ шэнэ техникэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, технологическа процессүүдые нарижуулан һайжаруулха, бии байһан техникээ бүри һайнаар ашаглаха шухала. Тиихэдээ хамһабариин ба гар зуурай хүдэлмэриие механизацилгада, үйлэдбэриин бүхы процессүүдтэ дэлгэрхээр комплексно механизаци үргэнөөр нэбтэрүүлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Хүдэлмэришэдые һурган бэлэдхэлгые ба мэргэжэлыень дээшэлүүлгые һайжаруулха, хэһэн ажалайнь үрэ дүнгэй зэргээр хүдэлмэрилэгшэдэй материальна урмашалтай байха тухай ленинскэ принципүүдые шууд бэелүүлэн, предприятинуудта ажал нормировалга ба эмхидхэлгые гуримтай болгохо.

Капитализмтай хэгдэжэ байгааша экономическа мүрысөөнэй мүнөөнэй шатада гараад байхадаа бидэнэр ойрын жэлнүүдэй туршада ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ ёһотой байнабди. Тиин бидэнэр хадаа манай орондо тон шухала болохо энэ зорилгые шиидхэлгэдэ олониитын зохёон байгуулхы үүсхэл эдэбхиие элсүүлэн эмхидхэхэ ёһотойбди. Зохихо эршэ хэшээл ба оролдолго гаргаад байхадаа социалистическэ общестын нэрэ түрэдэ хүрэхөөр ажалай бүтээсые шэнэ, дээдэ шатада бидэнэй гаргажа шадаха, тэрэнэй ашаар советскэ арадай ажана байдалые саашадань һайжаруулжа шадаха байһамнай сохомтой.

V.

Промышленностиие хүтэлбэрилгэ нарижуулан һайжаруулха

Мүнөөнэй шэнэ техникын үндэһэ һуури дээрэ промышленностиие саашадань дэбжээхэ зорилгонууд үйлэдбэриие шадамар һайнаар хүтэлбэрилхые, министерствонүүдэй, главкнуудай, трестнүүдэй, заводоуправлениинүүдэй, тэрэшэлэн партиина болон советскэ организацинуудай хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулхые эринэ.

Эмхидхэлэй хүдэлмэри оролдосотойгоор хэлгэ, бодото зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, түрүү дүй дүршэлые шэнжэлэн мэдэлгэдэ һайнаар хандалга зүб хүтэлбэриин гол удхань болоно гэжэ В. И. Ленин тоолодог һэн. Тушаалта хүнүүдэй хоорондоо уялгануудаа нарин һайнаар хубаарилжа абахые, өөртөө даалгагдаһан хэрэгэй түлөө харюусалгаяа дээшэлүүлхые Ленин эридэг байһан, үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ научнаар хандаха зүбшэл заабари үгэдэг һэн. «...Хүтэлбэрилхын тулада юумэ һайн мэдэдэг байха хэрэгтэй, үйлэдбэриин бүхы эрхэ байдалые хүсэдөөр ба нарин һайнаар мэдэхэ хэрэгтэй, энэ үйлэдбэридэ хэрэглэгдэдэг мүнөө үеын техникые мэдэхэ хэрэгтэй, научна зохихо эрдэмтэй байха хэрэгтэй» гэжэ тэрэ хэлэдэг һэн.

Партиин Центральна Комитедэй Президиум ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет хадаа ажахые хүтэлбэрилхэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулаад, гүрэнэй аппарадай хүдэлмэриие таһалгаряагүйгөөр нарижуулан һайжаруулха, хүдэлмэрилэгшэдэй асуудалнуудые хамтаараа зүбшэн хэлсэлгээе даалгагдаһан хэрэгэйнь түлөө туд тудтаа шангаар харюусалга тогтоолготой зохилдуулха, хүтэлбэрилгын хойрогнобшо арга методүүдые шууд зайсуулха гэжэ хүтэлбэрилэгшэдһөө эридэг байна.

Республиканууудай промышленностьдахи ажал хэрэгэй түлөө республиканска органуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар, министрнүүд болон зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй эрхые үргэдхэхэ талаар хэмжээнүүд һүүлэй үедэ бэелүүлэгдээ. Министерствонүүд болон зургаануудай байгууламжые һайжаруулха хүдэлмэри хэгдээ. Үлүү, зэргэшэлдэн ябуулга хэдэг ажахын олон организацинууд ба эмхи зургаанууд болюулан үгы болгогдоо. Административно-захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдэй тоо хороогдоо. Зүгөөр эдэ бүгэдэ захиргаанай аппарадай байгууламжые һайжаруулха ба гаргаша багатай болгохо талаар хэгдэхэ ёһотой ехэ ба орёо хүдэлмэриин имагтал эхиниинь болоно.

Арадай ажахые хүтэлбэрилхэ талаар нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болонхойбди. Гэбэшье, энэ хэрэгтэ бии байһан ехэ дутуунуудые харадаггүй байгаа һаамнай буруу болохо һэн.

Промышленностиие хүтэлбэрилхэ талаар манай министерствонүүдэй ажал-ябуулгын гол дутуу юуб гэхэдэ, тэдэнэр үйлэдбэриие сэхэ эмхидхэхэ хэрэгые багаар эрхилдэг, мэдэлдээ байһан заводуудые, фабриканууд, шахтануудые олон шататай ба олон тоото аппарадые хэрэглэн канцеляриһаа хүтэлбэрилнэ.

Загаһанай промышленностиин министерствые жэшээ болгон абажа үзээе.

Промышленностиин энэ һалбариин захиргаанай газарай байгууламжа тон лэ адар томо байха юм. Үйлэдбэридэ, загаһашадта хүрэхын тулада: министерство — главк — трест — комбинат — загаһанай завод гэхэ зэргын дүрбэ — табан шата дамжаха хэрэгтэй болодог. Загаһанай промышленностьда хүдэлмэрилжэ байдаг бүхы инженернүүдэй ба дээдэ эрдэмтэй бусад мэргэжэлтэдэй 40 хүрэтэр процентнь захиргаанай аппарадта ажаллана. Эндэ зургаан хүдэлмэришэн бүхэндэ захиргаанай нэгэ хүдэлмэришэн хүртэнэ.

Жэжэхэн трестнүүд болон конторонуудые Загаһанай промышленностиин министерство олоор байгуулаанхай, тэдэнэйнь гаргаша продукциин өөрынь үные ехээр хүндэрүүлдэг байна гэжэ Загаһанай промышленностиин министерство нэгэтэ бэшэ шүүмжэлэлдэ ороһон байна.

Зүгөөр, СССР-эй Загаһанай промышленностиин министр нүхэр Ишковто ба РСФСР-эй Загаһанай промышленностиин министр нүхэр Обуховто мүнөө дээрээ шүүмжэлэл һулаар нүлөөлнэ. Тэдэнэр олон тоото жэжэхэн ба үлүү организацинуудые урда мэтэ барижа байдаг зангаараа.

Жэшээлхэдэ, Чувашска АССР-тэ өөрынгөө мэдэлдэ нэгэшье предприятигүй загаһанай трест байгуулагдаанхай. **(Зал соо энеэлдээн болоно).** Энэ трест колхозуудай бариһан загаһа (жэл соогоо 200 шахуу тонно) тэдээнһээ тушаажа абаад, худалдаа наймаанай газарнуудта тэрэнээ дамжуулан үгэхэ ажалтай юм. Ульяновскда ба Сенгилейдэ загаһанай хоёр завод бии. Тэдээндэ хамта дээрээ 12 хүдэлмэришэн ажалладаг юм. Эдэ «заводууд» колхозуудһаа тушаажа абаһан загаһаяа имагтал магазинуудта дамжуулжа үгэхэ ажалтай юм. Теэд энэ «ажахые» хүтэлбэрилхын тулада Ульяновскда тусхай трест байгуулагдаанхай. **(Зал соо энеэлдээн болоно).** Энэнь хэхэнь—вершок, эдихэнь—горшоог гэһэншүү болоно. **(Энеэлдээн, альга ташалга болоно).** Заводуудай болон трестнүүдэй административно-захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдэй тоо хүдэлмэришэдэйнгөө тооһоо хоёр шахуу дахин олон байна. Энэ ушарта «эдихэ амануудынь олон аад, хэхэ хүниинь нэгэн» гэһэн үгые хэрэглэжэ болохо байна.

Загаһанай промышленностиин Дальна Востогто байдаг зарим предприятинууд өөһэдынгөө бариһан бүхы загаһанай сэнһээ үлүү ехэ мүнгэ зөөри үнгэрэгшэ жэлдэ салин хүлһэндэ гаргашалаа. Жэшээлхэдэ, Макаровска загаһанай комбинат бодото дээрээ 6,5 миллион түхэригэй товарна продукци гаргаа, тиихэдэ, комбинадай хүдэлмэрилэгшэдтэ жэл соо түлэһэн салин хүлһэнэйнь фонд 10 миллион үлүүтэй түхэриг болоно. Урда-Курильска загаһанай комбинат 13 миллион түхэригэй загаһа бариһан аад, салин хүлһэ түлэлгэдэ 22,5 миллион түхэриг гаргашалаа. Хойто-Курильска загаһанай комбинат 14 миллион түхэригэй загаһанай продукци буйлуулан гарагаһан аад, салин хүлһэндэ 40 үлүүтэй миллион түхэриг гаргашалаа.

Иимэ «гуримуудай» тохёолдоод байхада, баригдаһан загаһа үнэндөөл «алтан загаһанай» сэнтэй болодог байна. Тиин 1954 ондо миллиард үлүүтэй түхэригэй ашаг олзо тогтоогдоһон түсэбэй ёһоор оруулха байһан аад, союзна мэдэлэй загаһанай промышленностиин предприятинуудай 392 миллион түхэригөөр гарзада ороһониинь гайхалтай бэшэ болоно.

Загаһанай промышленность юундэ муугаар хүдэлмэрилдэг, хүдэлмэриингөө дутуунуудые удаан сагай турша соо юундэ зайсуулжа шададаггүй тухай нүхэр Ишков ба Обухов энэ Пленум дээрэ тайлбари үгэхэ ёһотой.

Загаһанай промышленностьда үзэгдэдэг эдэ болошогүй ушарнуудые РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Пузанов мэдэнэ гү?—гэһэн асуудал мүн лэ гарана. Промышленностиие бүри шадабаритай һайнаар хүтэлбэрилдэг болохын тулада захиргаанай аппарадые үйлэдбэридэ ойртуулха шухала. Энээн тухай олон удаа хэлэгдэһэн, энэ талаар үзэгдэһэн дутуунуудай түлөө зарим министрнүүд хурсаар шүүмжэлэгдэһэн байгаа. Тус асуудалаар нүхэр Н. С. Хрущевой шүүмжэлэл хэһэн үгэнүүдые таанад һайнаар һананат. Теэд, энэ шухала асуудалые бодотоор шиидхэхын тулада министерствонүүд болон зургаануудай юушье хээгүй шахуу байһаниинь гэмшэлтэй. Өөһэдынгөө мэдэлдэ байһан предприятинуудай хэдэн мянган километр холо байбашье һаань, ёһо мэтэшэлэн главна управлениинүүд ба олонхи трестнүүд Москвада гү, али союзна республиканууудай столицануудта байрлаһан зангаараа.

Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын асбестова промышленностиин главна управлени Уралда бэе бэедээ дүтэ тойрон байдаг предприятинуудые хүтэлбэрилдэг юм. Главкын Москвада, предприятинуудһаа таһархай холо байдаг дээрэһээ «Союзасбест» гэжэ трест Асбест городто байгуулагдаанхай. Главкые Уралда абаашаад, трестые болюулаа һаа гү, али тад һөөргэ—главкые болюулаад, трестыень үлөөгөө һаа таатай бэшэ аал? Үнгэтэ металлургиин министерствын составта Главзолото баГлавмедь ородог юм. Тэдэнэй хүтэлбэрилдэг предприятинуудай тон холо Востогто байдаг болобошьень, харин главкнуудынь Москвада байрладаг байна.

Манай орон дотор дабһа малтан абадаг гол районууд — Артемовск ба Баскунчак болоно. Теэд Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министр нүхэр Зотов Главсолиие Москвада байлгажал байдаг.

Иимэ баримтанууд бусадшье министерствонүүдтэ бии.

Саашадаа, манайда промышленностиие хүтэлбэрилгые үлүүсэ ехээр централизацилһан ушар үзэгдэнэ. Олон тоото предприятинууд союзна министерствонүүдтэ сэхэ мэдэлтэй байдаг. Теэд тэдэниие хүтэлбэрилгые республиканска организацинууд амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха байна бшуу. Иимэ централизацилга ажал хэрэгтэ туһа хүргэхэгүй байна. Нэгэ талаһаа, энэ ушар предприятинуудые һайнаар ба тодорхойгоор хүтэлбэрилдэг болохо ябадалда һаад ушаруулна, нүгөө талаһаа—промышленностиин хүдэлмэриин түлөө республиканска ажахын, партийна ба советскэ организацинуудай харюусалгые доошолуулна.

Нүүрһэнэй, ой модоной, нефть малтан абадаг, металлургическа, мяханай, һүнэй, эдеэ хоолой ба хүнгэн промышленностиин бусад зарим һалбаринуудай нилээд олон тоото предприятинууд 1954 ондо союзна мэдэлһээ республиканска мэдэлдэ дамжуулан үгтэһэн байна. Гэбэшье, энэ талаар үшөө хэгдээгүй юумэнүүд олон бии.

СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствые абажа үзэе. Барилгын материалнуудые үйлэдбэрилдэг олон тоото томо предприятинуудһаа гадна, шулуу бутаруулдаг, хайр шулуу ба руднабэшэ бусад материалнуудые абадаг 37 карьер, гипс ба гипсовэ зүйлнүүдые бүтээдэг 16 завод, түмэр эдлэлэй зүйлнүүдые ба арматура бүтээдэг 8 завод, керамическа плиткэнүүдые болон соргонуудые бүтээн гаргадаг 13 завод, зөөлэн хушалта үйлэдбэрилдэг 9 завод, нютагай удхашанартай хэдэн олон бусад жэжэ предприятинууд тэрэнэй сэхэ мэдэл доро байдаг юм. Эдэ бүхы предприятинуудые союзна мэдэлдэ байлгаха ямар нэгэн үндэһэ баримта бии гээшэ гү? Сохом үгы даа. Зүгөөр, министр нүхэр Юдин эдэниие тэрэ зандань лэ байлгажал байдаг.

Промышленностиие хүтэлбэрилгэдэ хэтэрмэ ехээр централизацилга тогтоолгые зайсуулха эрид хараа шэглэл абаха шухала. Союзна республиканууудай үүргые дээшэлүүлхэ, мүн предприятинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгэй түлөө республиканска органуудай харюусалгые шангадхаха хэрэгтэй.

Промышленностиие, мүн арадай бүхы ажахые хүтэлбэрилхэ аппарат простой, гарза багатай, эгээн лэ үсөөн тооной хүдэлмэрилэгшэдтэй, зүгөөр хэрэг бүтээсэтэйгээр ба һайнаар хүдэлмэрилдэг байха ёһотой. Эдэ эрилтэнүүдтэй министерствонүүд болон зургаануудай аппарадууд тааралдана гэжэ бидэнэр мүнөөдөө хэлэжэ шадахагүй байнабди. Захиргаанай газарта хүдэлмэрилэгшэдтэ орходоо үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилэгшэдые олон болголго удаанаар бэелүүлэгдэнэ. Административно-захиргаанай аппарадуудай штадта үлүү тушаал үнөөл олон. Үйлэдбэридэ хүдэлмэрилхынь тулада ямаршье һаад хойшолонгүйгөөр сүлөөлжэ болохоор хүнүүд ямаршье министерстводэ, зургаанда бии.

Эмхидхэлэй байгууламжын ехэ дутуунууд ба штадуудта үлүү тушаалнуудай хараалагдаһан ябадал предприятинуудташье бии. Олон тоото жэжэ цехүүд ба участогуудай байгуулагдаһан, заводоуправлениин олон тоото таһагууд ба секторнүүдээр дамжуулан, хүтэлбэрилгэ бэелүүлдэг фабриканууд, заводууд, олзоборилгонууд манайда үсөөн бэшэ юм. Гэхэ зуура, министерствонүүд болон зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд эдэ дутагдалнуудтай тэмсэдэггүй, предприятинуудай захиргаанай аппарадай хүдэлмэриие һайжаруулха асуудалнуудые муугаар шиидхэдэг байна.

Промышленностиие хүтэлбэрилгын шанар гүрэнэй зүгһөө түсэблэлгын горьтой дутуунуудта муугаар нүлөөлнэ. Гол түлэб Госпланай ба министерствонүүдэй гэмээр түсэбүүдые зохёолгын унжагайруулагдадаг, энээнһээ уламжалан түсэблэгдэжэ байһан үеын эхилхын урда тээхэнэ тон ехээр хожомдожо жэлэй түсэбүүдэй баталан абтадаг иимэ буруу практика һүүлэй үе хүрэтэр манайда дээрэһээ эхилээд, доорoo хүрэтэрөө заншал болошоһон байна. Тэрэнэй эсэстэ предприятинууд өөһэдтэнь тогтоогдоһон түсэбүүдые хаһа саг соогоо абадаггүй байгаа. Ёһо мэтэшэлэн, түсэблэгдэһэн үеын эхилһэн хойно министерствонүүд түсэбүүдые предприятинуудта «хүргэдэг» байна.

Гүрэнэй түсэблэлгые һайжаруулгада шэглүүлэгдэһэн хэдэ хэдэн шиидхэбэринүүдые партиин Центральна Комитедэй Президиум ба правительство баталан абаһан байна. Госплан шэнэдхэн байгуулагдажа, тэрэнэй база дээрэ хоёр орган: Арадай ажахые холын хараатайгаар түсэблэхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комисси (Госплан) ба Арадай ажахые юрын түсэблэлгөөр гүрэнэй экономическа комисси (Госэкономкомисси) байгуулагдаа.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

---

*) *Үргэлжэлэл. Эхиниинь манай газетын июлиин 19-нэй номерто.*

Промышленностиие саашадань дэбжээхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха, үйлэдбэриин эмхидхэлые hайжаруулха зорилгонууд тухай

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум дээрэ 1955 оной июлиин 4-дэ нүхэр Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэhэн элидхэл

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Баталан абтаhан шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ СССР-эй арадай ажахые түсэблэлгые hайжаруулха арга олгохо байна. Промышленностиин зохихо hалбаринуудые хүгжөөхэ талаар холын хараатай ба юрын түсэбүүдые зохёохо хэрэгээр өөhэдтөө гурим тогтоохо уялгатай министрнүүдhээ ба министерствонүүдэй бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдhөө хэрэг ушар мүнөө нилээд дулдыдаха болоод байна.

Манай промышленностиин хүдэлмэриин эгээн ехэ дутуунь юуб гэхэдэ, предприятинуудта үйлэдбэриин жэгдэ бэшэ байлга ба промышленна продукциие жэгдэ бэшээр бүтээн гаргалга болоно.

Гурбан заводые: Хүндэ машина бүтээлгын министерствын «Русский дизель» (директорынь нүхэр Рябинин), «Революциин двигатель» (урдынь директор нүхэр Масленников, мүнөөнэйнь Лаптев) гэжэ заводуудые, Транспортна машина бүтээлгын министерствын Коломенско паровозо-бүтээлгын заводые (директорынь нүхэр Пашин) абажа үзэе. 1955 оной нэгэдэхи кварталда эдэ заводуудай hарынгаа түсэбые декада бүридэ дунда зэргээр дүүргэлгэнь иимэ мэдээнүүдhээ харагдана:

Нэгэдэхи декадада: «Русский дизель»—5 процент, «Революциин двигатель»—3 процент, Коломенско завод—6 процент дүүргэhэн байгаа.

Хоёрдохи декадада: «Русский дизель»—23 процент, «Революциин двигатель»—26,6 процент, Коломенско завод—23,3 процент дүүргэhэн байна.

Гурбадахи декадада: «Русский дизель»—72 процент, «Революциин двигатель»—70,4 процент, Коломенско завод—70,7 процент дүүргэhэн байна.

hарын программын дүрбэнэй гурбан хуби шахуунь гурбадахи декадада дүүргэгдэдэг байгаа хадань, эдэ заводууд жэгдэ hайнаар хүдэлмэрилнэ гэхын оройдоошье аргагүй!

Жэгдэ бэшээр хүдэлмэрилдэг предприятинуудай хажуугаар штурм хэлгые болиулжа, үйлэдбэреэ hайнаар эмхидхэн, жэгдээр хүдэлмэрилдэг болоhон фабриканууд болон заводууд манайда үсөөн бэшэ юм. Тэдэнэй тоодо иимэ томо заводууд, Молотовой нэрэмжэтэ Горьковско автозавод (директорынь нүхэр Строкин), Сталинай нэрэмжэтэ Московско автозавод (директорынь нүхэр Крылов) оролсоно. Эдэ заводуудта продукци бүтээн гаргалгань hарын нэгэдэхи декадада 31—32 процент, хоёрдохи декадада—33 шахуу процент, гурбадахи декадада—36—38 процент болодог байна.

Жэгдэ бэшэ хүдэлмэри тухай оло дахин бэшэгдэhэн, хэлсэгдэhэн, шиидхэбэринүүд абтаhан байна. Гэбэшье, энэ асуудалаар элитэ хубилалта бидэнэр үшөө туйлажа шадаагүйбди гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй.

Энэ зорилгые шиидхэхын тулада эди шэбшэг хэрэгтэй бэшэ, харин жэгдэ бэшээр хүдэлмэрилhэнэй тэдэ шалтагаануудые зайсуулха хэрэгтэй. Тэдэнэй эгээн шухалань — промышленностиие материально-техническэ талаар хангалгын гуримшуулагдаагүй байhан ябадал болоно. Предприятинууд металлаар, модоор ба бусад материалнуудаар, тэрэшэлэн хахадфабрикадууд болон түхеэрэлгэнүүдээр хаhа сагhаа удааржа ба хүсэд бэшээр хангагдадаг байна. Ёho мэтэшэлэн, hарын хоёрдохи хахадта, илангаяа hүүлшын арбан хоногто хэрэглэгшэдтэ продукциин ехэнхи хубинь эльгээгдэдэг байна. Квартал соо hүүлшынь hарада, тиихэдэ жэл соо hүүлшын кварталда ехэнхи юумэн эльгээгдэдэг байна.

Олон ушарта предприятинуудта хэрэгтэй болохо материалнуудай запасай нормонууд манайда буруугаар тогтоогдодог, хахадфабрикадууд хүсэд хүрэхөөр суглуулагдадаггүй, олон жэлэй турша соо тогтонижоhон предприятинуудай хамжан үйлэдбэрилгэ хододоол эбдэгдэдэг байна.

Түүхэй эд, хахадфабрикадуудые, түхеэрэлгэнүүдые үгэхэ талаар өөртөө даажа абаhан уялгануудаа дүүргэлгые юумэ үгэдэг предприятинуудай таhалдуулдаг, тиигээд тэрэнэйнгээ түлөө материальна ямаршье харюусалгада хабаадуулагдадаггүй байhан тиимэ ушар байдал тон буруу ба тэрэниие гаргажа болохогүй гэжэ тоолохо хэрэгтэй.

Министерствонүүд ба зургаанууд хэрэгтэй хэрэггүйень оройдоошье мэдэжэ абангүйгөөр хангалгын, худалдаан болголгын элдэб эсын конторонууд болон базануудые хэтэрхы олоор байгуулhан байна. Жэшээлхэдэ, Куйбышевта 107, Харьковта—103, Горькидо—78, Молотовто—62, Ярославльда—48 худалдаан болголгын ба хангалгын элдэб организаци бүридхэгдэhэн байна.

Зарим министерствонүүд нэгэл городто зэргэшэлдэн ажаллажа байдаг хангалгын ба худалдаан болголгын хэдэн организацинуудые барижа байдаг. Жэшээлхэдэ, Харьковта СССР-эй Барилгын министерство хангалгын 6 конторотой, Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министерство—4 конторотой ба базатай, Металлургическа ба химическэ промышленностиин предприятинуудые барилгын министерство —4 конторотой. Хэтэрхэлээ, Украинска ССР-эй Нютагай ба түлишын промышленностиин министерствошье Харьковта хангалгын ба худалдаан болголгын 5 конторо байгуулhан байна бшуу.

Финансова органуудай хэрэгсээдэггүй дээрэhээ промышленна предприятинуудта элдэб эсын «туhамаршадай» ба агентнуудай халдан дахалдажа хангалгын ба продукци худалдаан болголгын хэрэгые орёо болгодог байhые эдэ бүгэдэндэ нэмээжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Промышленностиие хангаха ябадалай гуримшуулагдаагүй байhаниинь эли байна. Зорилго юуб гэхэдэ, түсэблэлгые ба промышленностиие хангалгые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй. Энэ хэрэгые hайжаруулха тухай дурадхалнууд партиин Центральна Комитедэй Президиумэй даалгабаряар мүнөө үедэ зохёогдожо байнхай.

Предприятинуудай директорнүүдэй эрхэ тухай, харин бүри тодорхойгоор хэлэбэл—директорнүүдэй эрхэгүй байдаг тухай тусгаар тогтохо хэрэгтэй. (**«Зүб» гэhэн абяанууд гарана**).

Мүнөө үедэ предприятиин директор хадаа эмхидхэлэй-техническэ түрүү технологиие ба рационализаторска дурадхалнуудые нэбтэрүүлгэтэй холбоотой хэмжээ-ябуулгануудые абахын тулада зөөри гаргашалха эрхэгүй байна. Тэрэ хадаа үйлэдбэрилгэдэ хэрэгтэй болохо багажа зэмсэгүүд болон жэжэ түхеэрэлгэнүүдые эрьесын мүнгэ зөөриhөө абаха эрхэгүй юм. Штадуудые тогтоохо ба салин хүлhэнэй талаар үгтэhэн фондоо хэрэглэхэ талаар предприятиин директорэй эрхэ данньбе ехээр хизаарлагданхай. Заводой директор хадаа предприятиингаа үйлэдбэриин хүсэнүүдэй сүлөөшье байhан ушарта, предприятиингаа гол программые дүүргэлгэдэ hаад ушаруулангүйгөөр захил дүүргэжэ шадахааршье байhан ушарта бусад организацинуудhаа өөрөө мэдээд захилнуудые абажа дүүргэхэ эрхэгүй байна бшуу. Директорэй шиидхэхэ эрхэгүй бусадшье асуудалнууд мүнөө үедэ бии, зүгөөр тэдэнииешиидхэхэ эрхэ директортэ үгтэхэ зэргэтэй байна.

Предприятинуудай директорнүүдэй эрхые хизаарлалга үйлэдбэриингөө ямар байhанай, тэдэнэй харюусалгатай байха ябадалыень доошолуулна. Ажал хэрэгтээ ашатай туhатай байхын тулада предприятинуудай директорнүүдэй үүсхэлые бага болгодог, мүн ажахын хойшолуулашагүй асуудалнуудые түргэнөөр ба hайнаар шиидхэхэ арга боломжо тэдэндэ үгэдэггүй таарамжагүй практикые зайсуулан усадхаха шухала.

Үйлэдбэриин бодото командир бологшо предприятиин директор хадаа ажалай нарин нягта тоосоондо үндэhэлэн, ажал хэрэгээ эрхилхын, мүн тэрэнэй мэдэлдэ үгтэhэн бүхы ресурснуудые ашагтай туhатайгаар хэрэглэлгын түлөө хүсэдөөр харюусахын тулада үргэн ехэ эрхэтэй байха ёhотой.

Мүнөө нэрэ хүндыень ба үүргыень дээшэлүүлхэ шухала болоод байhан баhа нэгэн хүн үйлэдбэрилгэ дээрэ бии юм. Эндэ мастер тухай хэлэгдэнэ.

Мастер ба участогай начальник хадаа продукци үйлэдбэрилгын, тэрэнэй шанарые hайжаруулгын, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгын ба үйлэдбэриин гаргашануудые доошолуулха талаар даалгабаринуудай бодотоор бэелүүлэгдэжэ байhан хүдэлмэриин газарта үйлэдбэриие болон ажалые сэхээр эмхидхэгшэд болоно. Гэхэтэй хамта, ажахын олохон хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэдэнь мастерай ба участогай начальнигай үүргые тоодоггүй байна.

Директорэй эрхые үргэдхэлгэ, мастерай ба участогай начальнигай үүргые дээшэлүүлгэ промышленностьда ба барилга дээрэ хойшолуулашагүй зорилго болоно.

Промышленностиие хүтэлбэрилгые hайжаруулха тухай хэлсэхэ зуураа, зүб хүтэлбэрилгын үндэhэ hууринуудай нэгэн бологшо, абтаhан шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые шалгаха хэрэгые бидэнэр хараадаа абалсаха уялгатайбди. Шиидхэбэринүүдэй ямараар гүйсэдхэгдэhые парти хадаа хүдэлмэриин үрэ дүнгөөр сэгнэдэг байна. Парти хадаа хэрэгые бодотоор мэдэхые, дээрэhээ уруу ба дороhоо өөдэ хэгдэдэг шалгалтые зохилдуулан бэелүүлхые хододоо эридэг байна.

Гүйсэдхэлые шалгалга манайда мүнөө болотор юундэ муугаар табигданхай гээшэб? Хамагай түрүүндэ министерствонүүд болон зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд үнэндөө энэ хэрэгые эрхилдэггүй, харин тэрэниие жиирэй хүдэлмэрилэгшэдтэ дам даалган тохожорхидог байна.

Гүйсэдхэлые шалгалгын муугаар эмхидхэгдэhэнэй баhа нэгэ шалтагаан юуб гэхэдэ, тэрэнэй удхыень олохон хүдэлмэрилэгшэд буруугаар ойлгодог байна. Гүйсэдхэлые шалгалга хадаа бодото ажал хэрэгтэ хүнүүдые элсүүлэн эмхидхээд, парти, правительствын директивэнүүдые бодотоор гүйсэдхэлгые хангаха, баримтануудые hайнаар шэнжэлэн мэдэhэнэй үндэhөөр алдуунуудые уридшалан зайсуулха ба заhаха, хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха тодорхой хэмжээнүүдые абаха гэhэн удхатай юм. Гэбэшье, гүйсэдхэлые шалгалга олон ушарта тоосоонуудые суглуулгаар, ямар нэгэн директивэнүүдэй, ямар нэгэн шиидхэбэриин дүүргэгдээгүй тухай элдэб янзын тайлбарилганууд болон элидхэлэй бэшэгүүдые зохёолгоор хизаарлагдадаг байна.

Хэтэрхэдээ, Гүрэнэй хиналтын министерство, Госэкономкомисси ба Финансыншье министерство парти, правительствын шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэл шалгалтые олон ушарта доодо хэмжээндэ үнгэргэдэг гэбэл, «элирүүлэгдэhэн дутуунууд тухай» томо зузаан бэшэгүүдые зохёогоод лэ дүүргэдэг байна.

Эсэстэ, баhа нэгэн шухала асуудал тухай тогтоё.

Ямаршье ушар тушаа олон тоото заседанинуудые үнгэргэлгые хүтэлбэрилгын бүхы гол удхань гэжэ зарим хүдэлмэрилэгшэд тоолодог, теэд тэрэнь туhа болохын орондо, нэгэтэ бэшэ тодхор болодог байна бшуу. Заседанинууд ба зүблөөнүүд үйлэдбэрилгэ дээрэ хүдэлмэрилхэ арга боломжо үгэнэгүй гэжэ Орехово-Зуевска хлопчатобумажна комбинадай директор нүхэр Морозов промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй апрельскэ зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ гомдоhон байгаа.

—Манай Ореходоэ заседанинууд боложол байдаг дээрэhээ директорэй хүдэлмэрилхэ забынь олдодоггүй. Хаа хаанагүй, бүхы комиссинуудта минии байлсахые бултадаа эридэг. Орлогшоёо эльгээхэдэмни дураа гутадаг байна. Бидэниие 50-яад хүниие жаахан комнато соо суглуулжа hуулгажархёод, хэлэжэ болошогүй олон зүбшэхэ зүйлнүүдые табидаг: уhанай үер тухайшье, дамжуулгын туг үгэхэшье тухай, батаганаа хорхойтой тэмсэхэшье тухай асуудалнууд табигдадаг... Би сэхэ руунь мэдэрнэб, ядахадаа пальтогоо үмдөөд цехтэ ошоhон хойноо, хүнэй дуудаа hаа үбдөө гэжэ хэлээрэй гээд, секретарьтаа өөрөө звонилдогби,—гэжэ тэрэ хэлээ hэн. (**Зал соо энеэлдээн болобо**).

Иимэ байдал гансаханшье Орехово-Зуевада үзэгдэдэг бэшэ юм. Иимэ ушарые зайсуулха хэрэгтэй.

Промышленностиие хүтэлбэрилхэ хэрэгые hайжаруулхын тулада министерствонүүд болон зурганнуудай ажал-ябуулгадахи хойрог нобшо арга методүүдые зайсуулха, үйлэдбэриие эмхидхэхэ талаар бодото хүдэлмэридэ захиргаанай аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй гол хүсэлэл оролдолгые зорюулха, заседанинуудые хэжэл байлгые зогсоохо шухала байна. Промышленностиин захиргаанай газарнуудай байгууламжые hайжаруулха талаар хүдэлмэриие үргэлжэлүүлхэ, тиихэдэ захиргаанай аппарадые үйлэдбэридэ ойротуулха, тэрэниие гарза багатай болгохо ябадалые хараадаа абалсаха хэрэгтэй.

Түсэблэлгын хэрэгые hайжаруулха, предприятинуудые материально-техническэ талаар хангалга эмхидхэлгын дутуунуудые усадхаха, предприятинуудай директорнүүдэй эрхые үргэдхэхэ, үйлэдбэри дээрэ мастерай нэрэ хүндэ ба үүргые дээшэлүүлхэ шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэй.

Үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ талаар өөhэдтөө даалгагдаhан уялгануудые наринаар дүүргэхын түлөө главкнуудай начальнигуудай, трестнүүдые эрхилэгшэнэрэй предприятинуудай директорнүүдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, парти, правительствын шиидхэбэринүүдые hайнаар дүүргэлгые эмхидхэхэ, промышленностиие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ элирүүлэгдэhэн дутуунуудые түргэнөөр ба бушуу hайнаар зайсуулха хэрэгтэй.

VII.

Промышленностиин хүтэлбэрилхы кадрнуудай ба мэргэжэлтэдэй дунда hайнаар хүдэлмэрилхэ

Промышленностиин хүтэлбэрилхы кадрнуудай ба мэргэжэлтэдэй дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриие манай парти түрүү зэргын удхашанартай дээрэ тоолодог байhан ба тооложошье байна. Советскэ засагай жэлнүүдтэ манай орон дотор арадай ажахын бүхы hалбаринуудта хэрэгтэй мэргэжэлтэдые hурган бэлэдхэхэ талаар угаа ехэ хүдэлмэри хэгдээ, арбаад ба зуугаад мянган бэшэ, харин олон миллион эрхим мэргэжэлтэд hурган хүмүүжүүлэгдээ. Хэрбээ 1913 ондо Росси дотор дээдэ ба тусхай дунда hургуулитай мэргэжэлтэд 200 мянган хүн болодоггүй байгаа hаа, мүнөө дээдэ ба тусхай дунда hургуулитай мэргэжэлтэд 5 миллион үлүүтэй хүн болоно.

Манайда кадрнууд бии, хүрэхөөршье бии. Мэргэжэлтэдые зүбөөр хэрэглэхэ, тэдэнтэй hайнаар хүдэлмэрилхэ зорилготой байнабди. Бидэнэр залуу мэргэжэлтэдтэ онсо анхарал хандуулха ёhотойбди. Гэбэшье, олон министерствонүүд болон предприятинуудта залуу инженернүүдтэ ба технигүүдтэ зүбөөр, гүрэнэй ёhоор ханданагүй гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Министерствонүүд болон зурганнууд залуу инженернүүдэй ба технигүүдэй нилээд хубиинь үйлэдбэридэ эльгээдэггүй, харин аппарадта, научно-шэнжэлэлгын институдуудта, проектнэ организацинууд болон заводоуправленинүүдэй таhагуудта эльгээжэ, үйлэдбэриие, техникые, заводой ажабайдалые бодото дээрэнь шэнжэлхэ арга боломжо залуу мэргэжэлтэдтэ олгодоггүй байна.

Революциин урда тээхи Россида үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилөөгүй залуу инженернүүд болон технигүүдые захиргаанай аппарадта ба проектнэ организацинуудта абадаггүй гуримтай hэн. hургуули дүүргэhэн залуу инженер, техник бүхэн түрүүн үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилхэ уялгатай байгаа. Иимэ гурим мүнөө капиталистическэ оронуудта бии байдаг. Энэ муу гурим бэшэ гээшэ, тиимэhээ тэрэниие бидэ сахиха зэргэтэйбди.

Манай научно-шэнжэлэлгын болон проектнэ институдуудай ехэ олон хүдэлмэрилэгшэд огто үйлэдбэриин дүй дүршэлгүй байна. Жэшээнь, хара металлургиин научно-шэнжэлэлгын Центральна институдай, Барилгын ба харгын машина бүтээлгын министерствын барилгын индустриин заводуудай технологическа процессүүдэй проект зохёодог гүрэнэй институдай болон бусад олон научна эмхи зурганнуудай научна хүдэлмэрилэгшэдэй хахадынь шахуу үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилөөгүй юм.

СССР-эй Госплан, министерствонүүд болон зурганнууд мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ хэрэгые түсэблэхэ талаар хүдэлмэреэ муугаар ябуулна, үндэhэ баримтатай хараа түлэбгүй, перспективнэ түсэбгүй байна. Энээнhээ боложо шухала шухала хэдэн мэргэжэлдэ hургагдаhан мэргэжэлтэдэй тоо ба бодото дээрээ хэрэгтэй мэргэжэлтэдэй тоо хоорондоо зохилдон тааралданагүй.

Промышленностьда хэрэгтэй кадрнуудые бэлэдхэдэг дээдэ hургуулинуудай олонхинь СССР-эй центральна ба урда зүгэй районуудта, заримдаа хамаата промышленна базаhаа холо газарта байдаг. Ороноймнай зүүн районуудта дээдэ hургуулинууд юрэнхыдөө дутуу гээшэ. Иимэ зохид бэшэ байдалые заhаха шухала.

Промышленностьдахи инженернүүд болон технигүүдэй тоогойнгоо талаар хоорондоо зохилдон тарахагүй болоhон ябадалые зүб гэжэ тоолохын аргагүй. Манайда нэгэ инженертэ дунда жэшээгээр хоёрhоо үсөөн техник хүртэнэ. Иимэ байдал министерствонүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй hанаае зободоггүй байhаниинь халаглалтай. Тэдэнэр технигүүдые бэлдэхэ бэшэ, харин инженернүүдые үлүү олоор бэлдэхэ гуйлта Госпланда баридаг юм.

Предприятинууд дээрэ захиргаанай хүдэлмэрилэгшэд хэды байхаб гэжэ түсэблэхэ, тоо бүридхэхэ хэрэг гуримшуулагдаагүй байна. hүүлэй жэлнүүдтэ промышленностьда ажалай түсэб соо албахаагшадай амяараа оруулагданагүй. Гэхэтэй хамта, захиргаанай хүдэлмэрилэгшэд түсэблэгдэдэг ба хараада абтадаг, тэдэнэй тоодо албахаагшадhаа гадна, мүн инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба хахад hабариин бага хүдэлмэрилэгшэдэй заримании оруулагдана. «Захиргаанай хүдэлмэрилэгшэд» гэhэн нэрэшье өөрөө хүсэд тодо бэшэ юм. Жэшээнь, машина бүтээлгын промышленностьда заводо управлениин ажалай ба салин хүлhэнэй таhагта хүдэлмэрилдэг инженер захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдэй тоодо оруулагдадаг, харин тэрэл таhагта хүдэлмэрилдэг инженер-нормировщик захиргаанай хүдэлмэрилэгшэ гэжэ тоологдодоггүй байна. Цехын диспетчернүүд үйлэдбэри дээрэ сэхэ хүдэлдэг болобошье, заводоуправлениин диспетчернүүдтэл адляар захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдэй тоодо оруулагдадаг юм. Иимэ байдалай зохистой бэшэ байhаниинь элитэ гээшэ, тиимэhээ тэрэниие түргэнөөр заhаха хэрэгтэй.

Эсэстэ, хүтэлбэрилхы кадрнуудай олоор hэлгэгдэдэг тухай хэлэхэмни. Олон предприятинуудта хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд дан олоор hэлгэгдэнэ. Жэшээнь, нүүрhэнэй промышленностьда шахтануудай начальнигуудай ба главна инженернүүдэй 40 шахуу процентнь, участогуудай начальнигуудай 50 хүрэтэр процентнь жэл бүри hэлгэгдэнэ. Үйлэдбэридэ иимэ ябадалай муу байдагые баталан хэлэхэ, хөөрэлдэхэ руулhанай хэрэггүй.

Промышленностиин хүтэлбэрилхы кадрнуудай ба мэргэжэлтэдэй дунда hайнаар хүдэлмэрилдэг болохын тула кадрнуудые зүбөөр шэлэн олохын, хубаарилан табихын ба хүмүүжүүлхын түлөө министерствонүүдэй, зурганнуудай, нютагуудтахи партийна органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, өөрынгөө хэрэгые hайнаар мэдэдэг, техникэ болон үйлэдбэриин экономикые зүбөөр ойлгодог, шэнэ техникые хэрэглэхэ болон үйлэдбэриие хэлбэришэгүйгөөр ургуулха ябадал хангажа шадаха хүнүүд бүхы предприятинуудые толгойлжо байдаг болохонь шухала.

Эгээл шадабаритай бэрхэ залуу мэргэжэлтэдые хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ зоримгойгоор дэбжүүлхэ хэрэгтэй. hуралсалаа дүүргэhэн залуу мэргэжэлтэдые үйлэдбэридэ эльгээдэг болохо гурим тогтоохо ёhотой.

Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые ашаглаха хэрэгые hайжаруулха тушаа хэмжээ абаха, мэргэжэлтэдые захиргаанай аппарадhаа үйлэдбэридэ эрид шууд оруулха хэрэгтэй.

Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые олоор hэлгэхэ ябадалые болиулжа, промышленностиин бүхы hалбаринуудта саг үргэлжын, тогтууритай кадрнуудые байгуулха шэглэл батаар барижа ябаха шухала.

Кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриие hайжаруулха гээшэ промышленностиие саашадань дэбжээхэ ба хүгжөөхэ шиидхэхы услови мүн гэжэ бидэ хододоо hанажа ябаха уялгатайбди.

VIII.

Гүрэнэй түсэб—министерство, главк, предприяти бүхэндэ хуулиин хүсэтэй юумэ гээшэ

Арадай ажахые түсэбэй ёhоор хүгжөөлгэ болбол капиталистическэ системэдэ орходоо ажахын социалистическэ системын булюу hайн байhан шухала зүйлнүүдэй нэгэн мүн. Социалистическэ гүрэн хадаа ажахыгаа түсэбэй ёhоор хүгжөөхэдөө үйлэдбэриие саг үргэлжэ, түргөөр, али тэгшээр дэбжээхэ, арад зонойнгоо хэрэгсэлые үлэмжэ дүүрэнээр хангаха арга боломжотой байдаг юм. Советскэ гүрэнэй мэдэлдэ байхадаа түсэб болбол олон миллион хүнүүдэй ажалые эмхидхэдэг, залан шэглүүлдэг тон ехэ хүсэн мүн болоно.

«Манай түсэбүүд миил таамаг түсэбүүд, тухайлhан түсэбүүд бэшэ, харин хүтэлбэрилхы органуудта уялгата, ажахын хүгжэлтын шэглэлые бүхы оронойнгоо хэмжээн соо **ерээдүйдэ** тодорхойлдог түсэбүүд—**директивэнүүд** мүн» гэжэ И. В. Сталин заадаг hэн. Манай ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй олонхинь энэ тон зүб юумые гүнзэгыгөөр ойлгоhон, тиимэhээ түсэб болбол тэдэндэ хуулиин хүсэтэй зүйл болоhон байна. Промышленностиие хүгжөөхэ талаар гүрэнэй түсэбөөр тогтоогдоhон даалгабаринууд жэлhээ жэлдэ гансахан дүүргэгдэнэ бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

Промышленностиин хүдэлмэриин юрэнхы дээрээ hайн байhанай хажуугаар зарим предприятинуудай, промышленностиин бүхэли hалбаринуудайшье түсэбөө дүүргэдэггүй байhан олон тоото баримтануудые харангүй байха болоо hаа, алдуутай болохо байна.

Жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэдэггүй предприятинуудай удельнэ хэмжээн 1951 ондо—31 процент, 1952 ондо—39 процент, 1953 ондо — 40 процент, 1954 ондо — 36 процент, байhан байна. Тиимэ болоходоо табадахи табанжэлэй турша соо предприятинуудай гурбанай нэгэ хубиhаа олонхинь тэдээндэ даалгагдаhан гүрэнэй түсэбүүдые дүүргээгүй байгаа. Иимэрхүү баримтануудта хамаагүйгөөр хандажа шадахагүйбди. Гүрэнэй журамые эбдэгшэдтэ Владимир Ильич Ленинэй али зэргын хатуугаар хандадаг байhаниень hанагтылта, нүхэдүүд. Гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтые таhалдуулhан ямаршье хүдэлмэрилэгшэдэ бидэнэр баhал тиимээр, ленинскээр, тэсэшэгүйгөөр хандаха ёhотойбди.

Түсэб хадаа хуулиин хүсэтэй юумэ гээшэ гэжэ мартадаг, зүгөөр тингэжэ hанаандаа оруулаашье hаа, «хуули гаргажа градоначальнигуудта hаад хэхэгүй тухай» устав зохёоhон Шедринскэ персонажай хандаhанай удхатайгаар лэ түсэбтэ хандахын тулада hанаандаа оруулдаг ажахын хүдэлмэрилэгшэд манайда үшөөл бии байдагынь халаглалтай. Хэрбээ хуули шамда hаад хэхэнь гэжэ мэдээ hаа, тэрэ хуулиие стол дээрэhээ абажа доороо дараад hуу. Тиибэл тэрэ хуули шамда харагдахаа болижо, шинии ажалые нилээд хүнгэдхэхэ» гэжэ тэрэ зохёолой түрүүшын, гансахан параграф соо хэлэгдэhэн байха юм. (**Зал соо hэргэг болоно. Энеэлдээн**).

Гүрэнэй аша туhые тоодоггүй, гүрэнэй түсэбые хүндэлжэ дүүргэдэггүй, тэрэ мэтэ «ажал-ябуулагшадые» манай саг үедэ промышленна предприятиин хүтэлбэрилэгшэдөөр табижа болохогүй байhаниинь мэдээжэ. Предприятиин панхаруутан буруутаhан хүтэлбэрилэгшые дали дороо хабшуулан үмөөрдэг, тиигэжэ гүрэнэй журамые эбдэдэг, промышленностиин хүдэлмэриие hаатуулдаг министерствонүүдэй хүдэлмэрилэгшэд баhа байдаг юм.

Нэгэ иимэ баримта харуулхамни. Алтайска хизаарта Химическэ промышленностиин министерствын Михайловска содово комбинат бии юм. Тэрэ комбинат түсэбөө гурбан жэл удаа дүүргэнэгүй. Тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэ—директор нүхэр Микитон, главна инженер нүхэр Митюков — комбинадые таhалдалhаа яажашье гаргажа шадахагүй байшоо. Тиигээд министерствошье, тэндэхи партийна органуудшье комбинадай хүдэлмэриие бэхижүүлхэ хүдэлмэри абаагүй hэн. Тиихэдэнь өөрынгөө предприятиин байдалда hанаагаа зобоhон хүдэлмэришэд энэ оной февральда болоhон профсоюзна конференци дээрээ комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй тушаалдаа байжа шадаха үгыень хаража үзэхэ гэhэн асуудалые Химическэ промышленностиин министр нүхэр Тихомировай урда табиха гэhэн шиидхэбэри гаргаа hэн. Эндэхи хүдэлмэришэд өөрынгөө предприятиин хүдэлмэридэ hанаагаа ехээр зобожо, гүрэнэй интересүүдые хамгаалжа ороhон байна. Гэбэшье, комбинадай хүтэлбэри бэхижүүлхэ тухай гэhэн асуудал мүнөөшье болотор шиидхэгдээгүй. Тиигээд энэнь Химическэ промышленностиин министерствын министерстводэ, Министр нүхэр Тихомировай нэрэ хүндэдэ таатай ябадал болоногүйл.

Тиимэ болоходо, предприятиие тулюур, hула хүнүүд хүтэлжэ байhан дээрэhээ ажал гансал хохидоно бэшэ, мүн зарим Министрнүүд ба партийна организацинуудай энээниие хамаагүйгөөр хаража, гүрэнэй

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

Промышленностиие саашадань дэбжээхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха, үйлэдбэриин эмхидхэлые hайжаруулха зорилгонууд тухай

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум дээрэ 1955 оной июлиин 4-дэ нүхэр Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэhэн элидхэл

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1—2-дохи нюурнуудта)

журамые эбдэhэн ябадалтай эбсэжэ байhан дээрэhээ ажал хохидоно. Адли эрхэ байдалда ажалладаг нэгэн адли hалбариин предприятинууд хүдэлмэриhээ ондо ондоо үрэ дүнтэй байдаг: заримань түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэдэг, ажахыгаа ашагтайгаар эрхилдэг, харин заримань түсэбөө гээгдэжэ дүүргэдэг, ехэ гарзатайгаар хүдэлдэг ушарнуудые олоор харуулжа болохо байна.

Хэрбээ бидэнэр гээгдэнги предприятинуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ хүрэтэр урагшань татажа шадабал, үйлэдбэриин мүнөө байгаа талмай дээрэhээ продукци абалгые нилээд ехэ болгожо шадаха байhые манай Центральна Комитедтэ байhан тоо баримтанууд харуулна.

Үйлэдбэриин түсэбые номенклатураар дүүргэдэггүй, арадай ажахыда тон хоротой, буруу, мүнөө хүрэтэр үгы хэгдээгүй ябадал промышленностиин хүдэлмэридэхи тон ехэ дутагдалнууд мүн.

Министерствонүүд ба зургаануудай, фабриканууд ба заводуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала асуудалда анхаралаа ёhотойгоор табинагүй. Жэшээнь, Хара металлургиин министерство прокат үгэхэ талаар 1954 онойнгоо түсэбые бүхы дээрэнь 173 процент дүүргэбэшье, шухаг зүйлэй дээдэ сортын ба жэжэ сортын прокадые 155 мянган тонно, 85 мянган тонно катанка, 25 мянган тонно катанно-колёсонуудые дутуу үгэhэн байна.

Тэрэшэлэн, машина бүтээлгын хэдэ хэдэн hалбаринууд тогтоогдомол номенклатурын ёhоор түсэбөө дүүргэнэгүй.

Хүндэ машина бүтээлгын министерство продукци гаргалгаар 1954 онойнгоо түсэбые дүүргэhэн болобошье, металлургическа түхеэрэлгэ, дархалалга-даралгын машинануудые, зарим түхэлэй үргэлгын-транспортна түхеэрэлгэ, дизельнүүдые, газогенераторна двигательнүүдые гаргаха түсэбөө дүүргээгүй. Станок бүтээлгын ба тоног бүтээлгын промышленностиин министерство металл отолдог ба дархалалга-даралгын машинануудые гаргаха талаар 1954 онойнгоо түсэбые бүхы дээрэнь дүүргэhэн болобошье, хүндэ ба уникальна тон шухала станогуудаар, дархалалга-даралгын түхеэрэлгээр түсэбөө дүүргээгүй.

Электротехническэ промышленностиин министерствошье продукци гаргалгаар нёдондонойнгоо түсэбые бүхы дээрэнь дүүргээ. Гэхэтэй хамта, 100 киловаттhаа үлүү хүсэтэй электродвигательнүүд, силовой трансформаторнууд, паровой ба гидравлическа турбинанууд, генераторнууд гэхэ мэтэ, арадай ажахыда тон шухала продукцинуудые гаргаха даалгабаряа дүүргээгүй.

Мүн промышленностиин бусадшье hалбаринуудаар энэ мэтын жэшээнүүдые олоорнь харуулжа болохо байна.

Гаргагдадаг продукциин шанар тухай мартажа болохогүй. Үйлэдбэрилэгдэhэн продукциин шанарынь тогтоогдомол эрилтэнүүдтэ харюусаад байhан лэ ушарта гүрэнэй түсэбые дүүргэгдээ гэжэ тоолоходо болоно. Гэхэтэй хамта, министерствонүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хамаагүйгөөр хандахадань олон предприятинууд шанар муутай продукци гаргажа, гүрэндэ гарза хохидол ехээр ушаруулна. Жэшээлхэдэ, Нүүрhэнэй промышленностиин министерство болбол 1940 онойхидо орходоо 2 дахин үлүү үнэhэтэй нүүрhэ 1954 ондо арадай ажахыда үгэhэн байха юм. Энэ юун гэhэн удхатайб гэбэл, нүүрhэ хэрэглэгшэд халаа 6 миллион тонно миин лэ үнэhэ шорой нүүрhэнэй оронда абаhан, тиигээд тэрээниие зөөхэ шэрэхын тула түмэр харгын 6 мянган состав хэрэгтэй болоhон байна.

Иимэ дутагдал мүн нефтяной промышленностьда бии юм. Тэрээнэй предприятинууд фракционно состабаараа, дүрэхэ температураараа стандартна бэшэ нефтепродуктнуудые хэрэглэгшэдтэ табидаг байха юм.

Металлургида, машина бүтээлгэдэ, арадай хэрэглэлэй эд бараа гаргадаг промышленностьда продукциин шанар дутагдалтай байhаар.

Промышленностиин хүдэлмэридэхи энэ ехэ дутагдалнуудые усадхаха саг ерээ, продукциин шанарые хэрэгсээнгүй байжа, тэрээгээрээ гүрэнэй ба арад зоной интересүүдые бүдүүлигээр тоодоггүй хүнүүдые шангаар хэhээхэ хэрэгтэй. Продукциин шанарые hайжаруулхын түлөө тэмсэлдэ партийна организацинууд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёhотой. Гэбэшье, тэдэнэй олониинь гүрэн түрын энэ ехэ хэрэгые hулаар эрхилнэ.

Промышленностиин нилээд олон хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриин экономикодо анхаралаа hуладхаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ продукциин өөрын үные химдаруулха талаар даалгабаринь дүүргэгдэдэггүй байhан дээрэhээ энэнь харагдана. 1952 онойхидо орходоо промышленна продукциин өөрын үные 1953 ондо 6 процентээр доошонь оруулха гэжэ 1953 оной түсэбтэ хараалагдаhан байбашье, бодото дээрээ 5,1 процентээр өөрын үнэ химдаруулагдаhан байха юм. 1954 оной түсэбөөр өөрын үнэ 4,7 процент доошоо оруулагдаhан байха ёhотой аад, бодото дээрэнь 3,9 процентээр доошоо оруулагдаа. Һүүлэй хоёр жэл соо союзна мэдэлтэй промышленна предприятинуудай хахадhаа олониинь продукциин өөрын үные доошонь болгохо түсэбөө дүүргээгүй. Промышленностьда нөөсэлгэ хэхэ түсэб 1954 ондо 9 миллард 600 миллион түхэригөөр дутуу дүүргэгдээ,

Продукциин өөрын үные химдаруулха даалгабаринуудые предприятинуудай дүүргэдэггүйн шалтагаануудай нэгэн үйлэдбэридэ голодоhо гаргалга болоно. Бүхы союзна промышленностьда нёдондо жэл голодоhо гаргалга дээрэhээ боложо 3 миллиард түхэригэй гарза хэгдэhэн байна. Энэ талаар илангаяа Радиотехническэ промышленностиин министерствын, Машина бүтээлгын ба прибор бүтээлгын министерствын, Станок бүтээлгын ба тоног бүтээлгын промышленностиин министерствын, Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын предприятинууд дээрэ илангаяа амгалан бэшэ байдалтай.

Нөөсэлгын түсэбые предприяти бүхэнөөр дүүргүүлхын түлөө министерствонүүд ба главна управленинүүд зохихо хэмжээ абанагүй, харин заримдаа предприятинуудай ажахын тоосоонуудай гол принципүүдые эбдэдэг байна. Министерствонүүд ба главна управленинүүд болбол hайнаар хүдэлмэрилжэ байhан предприятинуудhaa тэдэнэй өөhэдынь түсэбhөө гадуур оруулhан олзые, эрьесын мүнгэн зөөринүүдэйнь зарим хубиие абажа, муугаар хүдэлмэрилжэ байhан предприятинуудай эрьесын мүнгэн зөөринүүдые хүсөөжэ үгэдэг байна, тиигэжэ муугаар хүдэлмэрилжэ байhан предприятинуудые финансова талаараа бараг hайн хэбэртэйгээр харуулха гэдэг.

Түрүү предприятинуудай хүзүүгээр муу предприятинуудта кредит ба мүнгэн зөөри табидаг ёhо ажахын тоосоогоор таарахагүй байна.

Партиин Центральна комитет, Министрнүүдэй Совет ажахын тоосооной принципүүдые эбдэhэн эдэ бүхы баримтануудые буруушааhан, предприятинуудта кредит табилгаар бии болоhон практикые буруу гэжэ мэдэрhэн, продукциин өөрынь үные доошонь оруулха даалгабариие ба нөөсэлгын түсэбые дүүргэдэггүй предприятинуудта кредит табиха ба тэдээнтэй тоосоо хэхэ тусгаар, бүри хатуу гурим тогтооhон байна.

Кредит табилгын ба тоосоо хэлгын тусгаар гуримда оруулагдаhанайнгаа hүүлээр зургаан hарын турша соо нөөсэлгын түсэбүүдые дүүргэдэггүй гү, али түсэбhөө гадуур гаргаша хэдэг тиимэ предприятинуудые түлэжэ шадахагүй гэжэ соносхохо эрхэ СССР-эй гүрэнэй Госбанкада үгтэнхэй.

Гүрэнэй журамые бэхижүүлхэ хэрэгтэй. Гүрэнэй журамые эбдэгшэдтэ либеральна ёhоор хандалгые эрид үгы хэхэ, тиихэдээ главка, предприятиие хүтэлбэрилжэ шадахагүй хүдэлмэрилэгшэдые тушаалhaaнь гаргаха, тэдэниие ажал хэрэг hайнаар мэдэхэ, эршэтэй шанга эмхидхэгшээр hэлгэхэ хүрэтэр хэмжээ абаха хэрэгтэй. Зорилго юун бэ гэхэдэ, промышленностьда гээгдэнги нэгэшье hалбари, гээгдэнги нэгэшье предприяти байха ёhогүй.

VIII.

Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые орон дотороо хубаарилан табиха хэрэгтэхи дутуунуудые усадхаха

Манай социалистическэ промышленностиин саашанхи хүсэтэ хүгжэлтэ хангаха зорилго орон дотороо үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые зүбөөр хубаарилан табиха асуудалтай нягта холбоотой байна. Энэ асуудал бидэндэ имагта шухала удхашанартай гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Революциин урда тээхи Россида промышленна продукциин дүрбэнэй гурбан хубиhaa ехэнь Московско, Ивановска, Петербургска, Украина гэхэ зэргын миил дүрбэхэн районуудта үйлэдбэрилэгдэдэг байгаа. 1913 ондо Донбассай ба Днепр шадарай заводууд орон дотор шудхагдадаг бүхы шэрэмэй 73 процентые үгэдэг байба. Бүхы нүүрhэнэй 87 процент хүрэтэрхиинь Донбассhaa малтажа абтадаг байhан юм. Орон доторхи түүхэй эдүүдэй, энергетическэ тон ехэ нөөсэнүүдтэй зүүн районууд промышленна талаараа хүгжөөгүй байhан юм.

СССР-эй промышленностиие хубаарилан табиха хэрэг hайжаруулха ехэхэн хүдэлмэри Советскэ засагай үедэ хэгдэhэниинь элитэ. Дайнай урда тээхи табанжэлнүүдэй үедэ, ороноо индустриализацилха, түүхэй эдүүдые абадаг ба хэрэглэдэг газартань промышленностяа дүтэлүүлхэ политика бэелүүлhэнэй ашаар СССР-эй зүүн районуудай промышленность дайнай урда тээхи табанжэлнүүдэй үедэ эршэмтэй түргэнөөр хүгжэжэ эхилhэн байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ, мүн дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ эдэ районуудай промышленность бүри ехээр хүгжөө.

1954 он дотор Зүүн районуудта ороной промышленна бүхы продукциин гурбанай нэгэ хуби шахуунь бүтээгдэhэн, нефтиин 60 үлүүтэй процентнь, нүүрhэнэй 50 шахуу процентнь малтажа абтаhан, бүхы буладай ба прокадай хахадhaa дээшэнь, электроэнергиин 40 гаран процентнь үйлэдбэрилэгдэhэн байгаа. 1954 ондо СССР дотор бүтээгдэhэн промышленна продукциин хэмжээе бүхы дээрэнь абажа 1940 онойхитой сасуулбал 2,8 дахин, Зүүн районуудта дүрбэ дахин нэмэhэн байха юм.

Эдэ тоо баримтанууд дээрэhээ харахада, манай промышленностиие хубаарилан табиха хэрэг hайжаруулха асуудалаар зарим тэды амжалтанууд туйлагдаа. Гэхэ зуура, манай урда табигдаhан зорилгонуудые хараадаа абажа, бии байhан арга боломжонуудаа сасуулаад үзэхэдэ, эдэ туйлаhан үрэ дүнгүүднай дутамаг бага байна.

Промышленна предприятинуудай барилгые географическа талаарнь хубаарилан хүгжөөхэ хүдэлмэреэ улам hайжаруулха ябадал хангаха шухала гэжэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа директивэнүүд соогоо партиин XIX съезд онсо тэмдэглэhэн юм, теэд энэ директивэнь хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна.

Промышленна шэнэ предприятинуудай барилгые промышленностиин хүгжэнги районуудта, баригдажа байгаа предприятинуудые нютагай хэрэгсэлнүүдээр ба түлишөөр хангаха арга боломжые хараада абангүйгөөр, бөөгнэрүүлдэг буруу ябадал олохон министерствонүүд мүнөө хүрэтэр гаргажа үргэлжэлhөөр.

Аяар хаанахи Сибирьтэ предприятинуудые барихаар hанай хэрэг юуб, холошье, яршагтайшье байха бшуу гэжэ министерствонүүдэй ба зургаануудай зарим хүтэлбэрилэгшэд бододог байна. Центр шадар, шадаал hаа Москвада гү, али Ленинградта шэнэ завод барихада гү, али хуушан заводые үргэдхэхэдэ hураггүй хүнгэн, бэлэн байха ха юм гэлсэдэг.

Москва, Московско областьдо ба Ленинградта шэнэ барилга хэхэ, хуушан предприятинуудые hэльбэхэ ба үргэдхэхэ ябадал болюулха гэhэн партиин Центральна Комитедэй, Правительствын заабаринуудай байбашье, олохон министерствонүүд болон зургаанууд тэдэ заабаринуудhaa алгад гараха гэжэ али болохоор оролдодог, тиихэдээ ямар нэгэн шалтагаан оложо дурсагдаhан центральна районуудта промышленна шэнэ барилга хэдэг, хуушан предприятинуудые hэльбэдэг ба үргэдхэдэг байха юм.

Гэхэ зуура, түүхэй эдүүдээр ба энергетическэ нөөсөөр элбэг аад, промышленностиин hула муугаар хүгжэhэн Зүүн ба бусад районуудта шэнэ предприятинуудые бариха тухай правительствын даалгабаринуудые хэдэ хэдэн министерствонүүд таhалдуулжа байна.

Нютагай түүхэй эд ба түлишэ хэрэглэн, Казахска ССР-тэ металлургическа завод барижа, ашаглалгада оруулбал, нилээд ехэ хэмжээтэй металл ороной ондоо районуудhaa Дунда Ази, Казахстан худар дам зөөхэ ябадалhaa сүлөөлхэ байhаниие Хара металлургиин министерствын, Металлургическа ба химическэ промышленностиин предприятинуудые бариха министерствын хүдэлмэрилэгшэд hайн мэдэхэ зэргэтэй. Гэбэшье, миниин дурдаhан металлургическа завод барижа байгаа министерствонүүд тэрэ зорилго бэелүүлхын тула табигдаhан зөөриие тон муугаар ашаглана. 1951—1954 онуудта тус заводой барилгада 200 миллион түхэриг табигдаhан аад, оройдоо 88 миллион түхэригынь ашаглагдаhан байгаа.

Гэхэтэй хамта, Хара металлургиин министерство Урда зүгтэ, Уралда, Зүүн Сибирьтэ хара металлнуудай зарим сортын прокат үйлэдбэрилхэ ба хэрэглэхэ ябадалай хоорондо горьтой алгасал гаргаhан, тэрэнь хара металл хоёр тээшэнь ехээр зөөхэ ябадалда зайлашагүй хүргэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Алюмини үйлэдбэрилхын тула хэрэгтэй түүхэй эдэй нилээд ехэ ресурснуудтай ба химда электроэнерги үйлэдбэрилхэ арга боломжонуудтай Зүүн зүгтэ алюминиин промышленность хүгжөөбэл, арадай ажахын талаар али тухай ехэ удхашанартай байhаниинь элитэ. Гэбэшье, Зүүн зүгтэ алюминиин завод барихын тула Үнгэтэ металлургиин министерстводэ үгтэhэн мүнгэн зөөри мүн лэ хангалтагүйгөөр ашаглагдана.

Нефтяной промышленностиин министерство ороной Зүүн зүгтэ нефть буйлуулдаг заводуудые шэнээр бариха ба ашаглалгада оруулха түсэбүүдээ ходо дүүргэдэггүй байна. Жэшээлхэдэ, табадахи табанжэлэй үнгэрhэн дүрбэн жэл соо нефть буйлуулха Омско заводой барилгада сметын үнын ёhоор 2 миллиард түхэриг хараалагдаhан аад, оройдоо 804 миллион түхэриг оруулагдаhан байха юм.

Табадахи табанжэлэй түсэб тушаа директивүүдэй ёhоор Зүүн районуудта барилгын материалнуудые үйлэдбэрилгын ургаха темпэнь орон доторхи дунда хэмжээнhээ нилээд дээгүүр хараалагдаhан байгаа, теэд Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство, тэрэшэлэн бусад министерствонүүд ба зургаанууд энэ даалгабариие хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байнхай.

Табанжэлэй дүрбэн жэл соо СССР-тэ цемент үйлэдбэрилгэ бүхы дээрээ 86 процентээр нэмэhэн байхадань, харин Дальна Востогто оройдоо 19 процентээр нэмэhэн байна. Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство Зүүн зүгтэ цементнэ заводуудай барилга ехээр унжагайруулна. Жэшээнь, Семипалатинска городто цементнэ завод 1949 онhоо хойшо баригдажа байнхай. Энэ заводой барилгын сметнэ үнэнь 200 шахуу миллион түхэриг байhан аад, зургаан жэлэй турша дотор миил 22 миллион түхэриг гэхэ гү, али 11 процентнь ашаглагдаа.

Тэрэшэлэн Кемеровскэ областьдохи Яшкинска цементнэ завод угаа удаанаар үргэдхэгдэжэ байнхай. Хана хэхэ материалнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ хүдэлмэри Зүүн зүгтэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Манай машина бүтээдэг промышленность гол түлэбтөө центральна районуудта ба Ленинградта эмхидхэгдэнхэй, теэд ороной зүүн зүгтэ hулаар хүгжэнхэй байна. Автомобильнуудай 80 гаран процентнь центральна районуудта, тэрэшэлэн таряа хуряадаг комбайнууд барандаа шахуу СССР-эй Европейскэ хубида бүтээн гаргагдадаг байха юм.

Фосфатна минеральна үтэгжүүлгын талаар Дунда Азиин ба Казахстанай хэрэглэмжэнь нютаг дээрэ миил 60 процент хангагдадаг, харин саада тээхинь СССР-эй Европейскэ хубиhaa, Уралhaa зөөжэ абаашагдадаг байна. Поволжье, Хойто-Кавказ, Сибирь ба Дальна Восток мүн лэ ондоо тээhээ асарагдаhан минеральна үтэгжүүлгээр хангагдана.

Хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин бүтээдэг зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха предприятинуудай барилга Зүүн районуудта ехэшэгээр гээгдэжэ байнхай. Хүнгэн промышленность центртэ хэтэрхэй ехээр бөөгнэрүүлэгдээд, хлопчатобумажна бүдүүдэй 80 гаран процентын, ноохон бүдүүдэй 70 шахуу процентын нэхэгдэдэг байхадань, харин Зүүн зүгтэ энэ промышленность hула муугаар хүгжөөгдэhэн байна.

Тэрэшэлэн Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министерство макароной, кондитерска ба бусад эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ предприятинуудай барилгые Зүүн районуудта хангалтагүйгөөр бэелүүлнэ.

Эдэ бүгэдэнь ороной зүүн зүгтэ, илангаяа Сибирьтэ, Дальна Востогто, Дунда Азида ба Казахстанда үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөлгөөр ехэхэн гээгдэлэй тохёолдоhые гэршэлнэ, эдэ районуудай хубида СССР-эй бүхы промышленна продукциин миил 16 процентнь хүртэнэ. Зүүн районуудта промышленна предприятинуудые бариха ябадал нобшоруулдаг тон таарахагүй практикые усадхахаар болоо.

Орон дотороо үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хубаарилан табиха хэрэгтэхи дутуу дундануудhaa шалтагаалан ашаггүй, дан холын ашаануудые түмэр замай транспортаар зөөхэ ябадал тохёолдоно.

Энээниие гэршэлэн харуулхын тулада, зарим министерствонүүдэй дутагдалнуудые харуулха эды тэды баримтануудые дурдахамнн.

Хара металлургиин министерство Кузнецкэ металлургическа комбинадай оршондо түмэрэй рудагай база хүгжөөхын тула зохихо хэмжээ абанагүй, тэрээнhээнь боложо энэ комбинадта хэрэгтэй ехэ хэмжээнэй руда Магнитогорскhoo асарагдадаг байна.

СССР-эй Европейскэ хубида нүүрhэ малтан абалгын ургалтань ороной энэ хубидахи хэрэглэмжын ургалтаhaa гээгдэнэ, тиигээд тон холо газарhaa нүүрhэ тээжэ асарха ябадал тохёолдуулна. Жэшээлхэдэ, 1954 он дотор Уралhaa баруугаархи районуудта кузнецкэ ба карагандинска 11 миллион үлүүтэй тонно нүүрhэн абаашагдаhан байгаа. Кузнецкэ ба Карагандинска нүүрhэнэй бассейнүүдhээ абтадаг нүүрhэн мүнөө Москваhaa саагуур абаашагдадаг болонхой, энэнэй урда тээ хэзээшье иишэ нүүрhэ зөөжэ абаашадаг байгаагүй юм.

Баруун Сибирьтэ геологическа бэдэрэлгын хүдэлмэриин гээгдэhэн дээрэhээнь, формонуудые хэхэ элhэ шорой Уралhaa асарагдадаг байна. Жэшээлхэдэ Омско, Новосибирскэ областьнуудтахи, Алтайн хизаартахи заводууд Челябинска областиин карьернүүдhээ элhэ абана. Хойто зүгтэ ба Сибирьтэ модо хюрөөдэлгын тон дутамагаар хүгжөөгдэhэнhөө 5 мянга гаран километрын хараанда нилээд ехэ хэмжээтэй монсогор модо түмэр замаар зөөжэ асарха ушартай бологдоно. 2 мянга шахуу вагон угаагдаагүй ноохо Украинска ССР-тэхи ноохо угаадаг газарнуудта Сибирьhээ ба Дунда Азиhaa жэл бүри зөөдэг байхадань, харин жэл соо 500 хүрэтэр вагон угаагдаhан ноохон Украинаhaa hөөргөө — Сибирь, Дунда Ази ба Дальна Восток тээшэ абаашагдана.

Усольскдо дабhанай завод барижа Иркутска областьhoo дабhа абадаг болохо хүсэд арга боломжын бии байбашье, Дальна Востогто хэрэгтэй дабhа Павлодарhaa зөөдэг байна. Гэхэ зуура, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министр нүхэр Зотов энэ заводой барилгые түргэдхэхэ хэмжээ абанагүй.

Павлодарска дабhанай олзоборилгодо багсалмал дабhанай дутамагаар үйлэдбэрилэгдэдэг дээрэhээ, малажалай хэрэглэмжые хангахын тула илецкэ монсогор дабhан Зүүн Сибирь ба Дальна Восток худар зөөгдэнэ. Эдэ шэглэлнүүдээр нэгэ тонно дабhа зөөлгын үнэ сэн 300 шахуу түхэриг болоно, энэнь дабhанай өөрынь үнэhөө арба дахин шахуу ехэ байна.

Манай ажахыдахи энэ мэтын болошогүй ушарнуудые хэрэгсээнгүй орхихын аргагүй.

Ниитын хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ үргэн ехэ арга боломжонуудаа муугаар ашагладаг нютагай организацинуудай олохон хүтэлбэрилэгшэдэй ахир ябадалые тон эрид шууд буруушааха хэрэгтэй байна. Ниитын хэрэглэлэй зүйлнүүдые нютагтаа үйлэдбэрилхэ хэрэг хүгжөөхын оронд, хэдэ хэдэн областьнууд ба республиканууд хүтэлбэрилэгшэд ондоо тээhээ, ороной тон холын районуудhaашье зөөхэ ябадал тохёолдуулдаг байха юм.

Ой модоор баялиг Тюменьскэ область тэргын мөөрнүүд, дугаагууд, амhартанууд, модон хүрзэнүүд гэхэ мэтые ондоо областьнуудhaa зөөнгүй байжа шадахагүй байшоо. Хубсаhа үлгэхэ үлгүүрнүүд хүрэтэрөө ондоо районуудhaa энэ область худар абаашагдадаг байба.

Вологодско областиин партийна ба советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд модон хүрзэ, ведро, тармуур, аса, таз болон тэрэ мэтын ондоошье товарнуудые бусад областьнуудhaa асархаяа эшэдэггүй байна.

Республиканска ба областной зарим организацинууд үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые саашадаа элбэг ехээр үйлэдбэрилхын оронд, хүн зондо шухала хэдэ хэдэн товарнуудые бүтээн гаргахаяа болишоhон байха юм. Жэшээнь, Молотовско областьдо hүүлэй хоёр жэл соо үргэн хэрэглэлэй 140 шахуу янзын товарнуудые, тэрэ тоодо үлгэдэг суурганууд, hүхэ, керосинова лампа мэтые бүтээн гаргахаяа болиhон байна. Мүн энэ үе соо Белорусска ССР-тэ үргэн хэрэглэлэй 50 гаран янзын эд бараан үйлэдбэрилэгдэхээ болиhон байба.

Нютагуудтахи партийна ба советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд хүн зоной ба гүрэнэй хэрэгтэ хохидол ушаруулдаг тиимэ муу практикые эрид шууд усадхан зайсуулха ёhотой. Үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые нютагай ба кооперативна промышленностиин предприятинуудай бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохын түлөө шангаар тэмсэхэ шухала.

Дээрэ дурсагдаhан дутуунуудые зайсуулхын тулада ямар хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэйб?

Түбхын түрүүндэ промышленна предприятинуудые хубаарилан табиха хэрэг түсэблэлгын талаар министерствонүүдэй хүдэлмэриинь улам hайжаруулха хэрэгтэй; мүнөө энэ хэрэг эмхигүйгөөр, олохон ушарта шадабаригүйгөөр ябуулагдана. Предприятинуудай барилга хэхэ газарнуудые шэлэжэ олохо асуудалнуудта хандалгаяа министрнүүд үндэhөөрнь хубилгаха ёhотой, тиихэдээ гансахан зургаанайнгаа талые бэшэ, харин гүрэнэйнгөө ашаг туhые хараада абаха зэргэтэй.

Орон доторхи үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хубаарилан табилгые ниитэгүрэнэй зүгhөө түсэблэхэ хэрэгые hайжаруулха шухала. Энээндэ СССР-эй Госплан гол үүргэ дүүргэхэ ёhотой. Промышленна предприятинуудые географическа зүбөөр хубаарилжа бариха асуудалда хододоо анхарал хандуулха гээшэ СССР-эй Госпланай арюун уялга болоно. Энэ хэрэгэй түлөө гүрэнэйнгөө үмэнэ ямар ехэ харюусалгатай байhанаа Госпланай хүдэлмэрилэгшэд ойлгон мэдэрхэ ёhотой. Госплан халаа 10—15 жэлэй хухасаа дотор промышленностиин шухала шухала hалбаринуудые хүгжөөхэ ба хубаарилан табиха схемые министерствонүүдэй, нютагуудтахи партийна ба советскэ органуудай хабаадалгатайгаар ойрын сагта научна ёhoop, hайтар шэнжэлэн тодорхойлхо, тиихэдээ промышленностяа түүхэй эдүүдтэ, түлишэ абаха газарнуудта, хэрэглэдэг районуудтань дүтэлүүлхэ, тэрэшэлэн экономическа районуудай ажахын комплексно хүгжэлтэ хангаха ба район дотороо промышленна предприятинуудай хэмжээе али болохоор хүгжөөхэ зорилгоhoo энэ абаха ёhотой. Ороной Зүүн районуудтахи промышленностиие бүри эршэмтэй түргэнөөр хүгжөөхөөр тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые энэ дары, эрид шууд бэелүүлхэ шухала.

IX.

Промышленностиие партийна талаар хүтэлбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлхэ

Хүдэлмэришэн ангиин, инженерно-техническэ интеллигенциин политическэ болон ажалай эдэбхиие саашадань дэбжээнгүйгөөр промышленностиин урда табигдаад байгаа ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын аргагүй. Үргэн ниитын дунда партийна организацинуудай ябуулдаг политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэри хадаа ажахын байгуулгадахи манай бүхы илалтануудай үндэhэ hууринь хододоо байдаг байгаа, мүнөөшье байhаар. Ажахын амжалтанууд, тэдээнэй бата бэхи ба удаан саг соо байлгань партийно-эмхидхэлэй, партийно-политическэ хүдэлмэриин амжалтаhaa бүрин гүйсэд дулдыдадаг байна, энэ эрхэ нүхэсэлгүйгөөр ажахын амжалтанууд хоohон шанартай боложо болохо юм гэжэ И. В. Сталин заадаг байгаа.

Мүнөө, промышленностиие саашадань дэбжээхэ ябадалай шухала болоод байhантай дашарамдан

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Промышленностиие саашадань дэбжээхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха, үйлэдбэриин эмхидхэлые һайжаруулха зорилгонууд тухай

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум дээрэ 1955 оной июлиин 4-дэ нүхэр Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэһэн элидх[э]

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1—2—3-дахи нюурнуудта)

партийна организацинууд үргэн нингтын дунда ябуулагдадаг партийно-политическэ бухы хүдэлмэриин хэмжээе нилээд ехээр дээшэлүүлхэ, промышленностиие партиин зүгһөө хүтэлбэрилгые шэнэ шатада үргэхэ уялгатай.

Һүүлэй үедэ парти, правительство промышленностиие хүтэлбэрилгые һайжаруулгада, тэрээнэй техническэ дэбжэлтые түргэдхэлгэдэ зорюулагдаһан хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ.

Энэ оной апрельдэ партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет промышленностиин бүхы эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадта, зургаанууд болон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, наука болон техникын ажал-ябуулагшадта, промышленностиин предприятинууд болон эмхи зургаануудай партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудта бэшэгээр хандаа һэн. Социалистическэ индустриин туйлаһан амжалтануудай хажуугаар промышленностиин хүдэлмэридэхи ехэ дутагдалнууд тэрэ бэшэг дотор тэмдэглэгдэһэн, тэдээниие зайсуулха замууд заагдаһан байгаа.

Мүн тэрэшэлэн хүдэлмэришэд-новаторнуудай, предприятинууд, конструкторско бюронууд болон научно-шэнжэлэлгын институдуудай хүтэлбэрилэгшэдэй олооро хабаадалгатайгаар наука болон техникын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнүүд үнгэрэгдөө. Саашанхи техническэ дэбжэлтэ тушаа, промышленностиин ба манай орон доторхи научно-шэнжэлэлгын организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа асуудалнууд тэдэ зүблөөнүүд дээрэ нарин нягтаар, бүтэмжэтэй һайнаар зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй бэшэг хаа хаанагүй предприятинуудай хүдэлмэришэд болон албахаагшадта, инженерно-техническэ үргэн олон хүдэлмэришэд болон научно-үргэн нингтэдэ халуунаар угтагдаһан, ажалшадай дунда зохёон байгуулхы шэнэ эдэбхи түрүүлһэн байна. Техникые ба үйлэдбэриин технологиие нарижуулха талаар, промышленностиин хүдэлмэриин шанарай показательнуудые һайжаруулха талаар үнэтэ дурадхалнууд заводууд, фабриканууд, шахтанууд болон рудингуудта, научна эмхи зургаанудта туйлай олооро оруулагдана. Бэшэгые зүбшэн хэлсэлгэ һайн үрэ дүн харуулаа—промышленностиин хэдэ хэдэн һалбаринуудай предприятинууд һүүлэй үедэ өөһэдынгөө хүдэлмэриие элитээр һайжаруулаа.

Зарим министерствонүүдые жэжэдхэжэ, электростанцинуудые барилгын, нефтяной промышленностиин предприятинуудай, нүүрһэнэй промышленностиин предприятинуудай министерствонүүдые шэнээр байгуулһан ябадал хадаа промышленностиие хүтэлбэрилгэ һайжаруулгада зорюулагдаһан хэмжээ-ябуулгануудай тоодо оролсоно.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хүдэлмэриин эмхидхэлые һайжаруулха, дааһан хэрэгэйнь түлөө министрнүүдэй болон зургаануудые хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ зорилгоор Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи һалбаринуудай бюронууд усадхагдаһан, тиихэдэ Министрнүүдэй Соведэй аппарат 50 гаран процент хороогдоһон байна. Министрнүүдэй Соведэй аппарат дотор урдань байгаад, правительствын шиидхэбэринүүдые бэлэдхэхэ ба эдэ шиидхэбэринүүдые хамаата организацинуудтай зүбшэхэ талаар министерствонүүдэй болон Госпланай хэхэ хүдэлмэриие гүйсэдхэжэ байһан таһагууд болон группанууд үгы болгогдоо.

Партиин Центральна Комитедэй аппарат дотор промышленно-транспортна таһаг шэнэдхэгдэн байгуулагдаа, энэ хадаа ЦК-гэй зүгһөө промышленностиин хүдэлмэриие хиналгаяа нилээд ехээр шангадхаха арга боломжо олгоо.

Партиин Центральна Комитет болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет промышленностиин амжалтатайгаар хүдэлмэрилхэ эрхэ нүхэсэл байгуулха хэрэгтэ саашадаашье анхаралаа хандуулха байна.

Промышленностиие саашадань дэбжээхэ, тэрээнэй саашанхи техническэ дэбжэлтые хангаха зорилгонууд хадаа промышленностиие хүтэлбэрилгынгөө удхые ба аргые эрид хубилгахыень бидэнэрһээ эринэ гэжэ, мүнөө үедэ промышленностиие хүтэлбэрилхэ гээшэ хуушанайхяа баримталдаг, гээгдэнги ябадалтай эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ, түбхын түрүүндэ техникэдэхи бүхы шэнэ, түрүү юумэндэ үргэн зам нээхэ, шиидхэбэринүүд дотороо хооһоор шашаха ябадалһаа арсаха, предприятиин хэрэг байдалые бодото һайнаар шудалха, үйлэдбэриин техникэ болон экономикые гүнзэгыгөөр мэдэхэ ябадал болоно гэжэ нютагуудтахи зарим партийна, советскэ органууд үшөөл хүсэд һайнаар ойлгоодүй байһаар. Промышленностиие ёһотойгоор хүтэлбэрилхэ гээшэ тэрээнэй кадрнуудые мүн лэ һайнаар мэдэхэ, тэдэниие шадабаритайгаар шэлэн оложо, зүбөөр хубаарилан табиха, ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үдэр бүри эрхилхэ ябадал болоно.

Бүхы партийна комитедүүд өөһэдынгөө практическа ажал-ябуулгада энээниие наринаар баримтална гэжэ хэлэжэ үшөөл шадахагүй байһамнай халаглалтай. Союзна республиканuудай компартинуудай зарим ЦК-нуудай, партиин зарим крайкомууд болон обкомуудай зүгһөө промышленностиие хүтэлбэрилгын хэмжээн мүнөөнэй эрилтэнүүдтэ үшөөл харюусанагүй. Хэрбээ хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ талаар һүүлэй үедэ партийна комитедүүд хүдэлмэреэ эрид хубилгажа, мүнөөдэрэй зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, колхозно үйлэдбэриин хүгжэлтын перспективэнүүдтэ тодорхойгоор хандадаг болоժо байбашье һаа, тэдэнэр олон ушарта али нэгэн предприятида таһалдалай үзэгдэһэн хойноl лэ промышленностиин асуудалнуудта анхаралаа табина.

Зорилго юуб гэхэдэ, социалистическэ хүдөө ажахын хүгжэлтын асуудалнуудта анхаралаа һуладханагүй, промышленностиие хүтэлбэрилгын хэмжээе нилээд ехээр дээшэлүүлхэ, наука болон техникын эгээ шэнэ туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлгын, хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадай бодото салингые дээшэлүүлхэ, тиимэ болохолоороо, тэдээнэй ажана байдалые һайжаруулха арга болоһон ажалай бүтээсые нилээд ехээр дээшэлүүлгын үндэһэ һуури дээрэ промышленна үйлэдбэриие саашадань эрид дэбжээхэ ябадал болоно.

Промышленностиие хүтэлбэрилхэ талаар зарим партийна комитедүүдэй хүдэлмэридэхи гол дутагдалнууд юунһээ дулдыданаб?

Түбхын түрүүндэ хэрэг байдалда тодорхой бэшээр хандадаг, тэрээн сооһоо эгээ шухалыень оложо, тэрээндэ партийна организацинуудай гол анхарал хандуулжа шададаггүй ябадалһаа дулдыдана. Эгээ иимэһээ олон предприятинуудта шэнэ техникэ ба технологи удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Зарим партийна комитедүүдтэ тодорхой хэрэгүүдые шиидхэхэ шадабари ба оролдосо дуталдана.

Кислород хэрэглэн мартеновскэ пеэшэнгүүдэй хүдэлмэриие шангадхаха тушаа асуудалыеншье абаад, үзэел даа. Макеевскэ ба Ново-Тагильска металлургическа заводуудта кислородно установкодо хэрэгтэй түхеэрэлгэ хэдэн жэлэй туршада хэбтэжэ байна, харин тиихэдэнь партиин Сталинскашье, Свердловскошье обкомууд энэ түхеэрэлгын түргэнөөр хабсаргадажа, хүдэлмэрилүүлэгдэхэ тушаа бодото дээрээ юушье хээгүй. Партиин Свердловско обкомой хүдэлмэрилэгшэд 80 миллион түхэриг үнэтэй дунда-сортно прокатна станай түхеэрэлгын 1950 онһоо хойшо ашаглагдаагүй байһан таагүй байдалтай мүн лэ эбсэжэ байна. Энэ станиие ашаглалгада оруулаа һаа, жэл соо орондоо 650 мянган тонно прокат үгэхэ, урда зүгэй заводуудһаа Урал худар металл зөөлгые ехээр хороохо арга олгохо байгаа. Уральска металлургическа хуушанай заводуудые шэнэдхэлгэ тон хангалтагүй темпээр хэгдэжэ байна, энээндэ зорюулагдаһан мүнгэн зөөри ашаглагданагүй, дурсагдаһан заводуудай гол цехүүдтэхи ажалай бүтээсэ хара металлургиин заводуудтахи дунда зэргын хэмжээндэ орходоо хоёр—хоёр хахад дахин бага байна. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тухай асуудал Свердловско обкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа, гэбэшье, ажал хэрэг хөөрэлдөөнүүдһээ ба резолюциһаа сааша ошоогүй, тиихэдэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ даалгабаринуудые дүүргэдэггүй предприятинуудай тоо энээнэй һүүлээр үсөөрхэһөө байтагай, харин олошорһон байна.

Партиин Ленинградска, Челябинска, Новосибирскэ, Горьковско болон бусад зарим обкомуудта ехэ эрилтэ табиха хэрэгтэй, тэдэнэр тус тус область дотороо түсэбүүдэй юрэнхы бэелүүлгые хараад лэ, олон предприятинуудай хүдэлмэридэхи таһалдалнуудые обёордоггүй байна.

Партиин Ленинградска обкомдо ба горкомдо техническэ дэбжэлтэ тухай ехээр хөөрэлдэдэг, теэд городой предприятинууд үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ түхэлэй олон тоото машинанууд болон механизмуудые үйлэдбэрилхэ аргые шудалаагүй. «Русский дизель» гэжэ завод дизелиин шэнэ конструкци байгуулхын тулада табанжэлэй турша соо хүдэлмэрилжэ байбашье, тэрээнээ үйлэдбэридэ оруулжа яашье шаданагүй. Городой олон тоото предприятинууд хуушан технологёор хүдэлмэрилнэ, тэндэ гар ажалай хэмжээ ехэ байһаар, станочно түхеэрэлгэ оройдоо 50—55 процент ашаглагдана.

Магнитогорско металлургическа комбинат түрүү предприяти гэжэ орон дотороо мэдээжэ болонхой, тэрээнэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые бусад олон заводууд амжалтатайгаар халан абана, тиигэбэшье, үйлэдбэриин процессүүдэй ехээр механизацилагдаһанай хажуугаар гар ажалай, хүдэлмэриин гээгдэнги аргануудай һаласагүй байдаг Челябинска ба Златоутовска металлургическа заводуудта магнитогорецуудай эрхим арга дүршэлнүүдые нэбтэрүүлхэ тушаа партиин Челябинска обком юушье хэнэгүй. Златоутовска заводой прокатна цех дотор, жэшээнь, хайлуулгын пеэшэнһээ хайлуулагдамал зүйлнүүдые стан хүрэтэр абаашаха, катанкые һүүлшын клетиһээ бунт хүрэтэр абаашаха хүдэлмэри гараар хэгдэнэ. Обком хадаа иимэ баримтануудта партийна зохихо сэгнэлтэ үгэнэгүй, үйлэдбэриин механизацилгые һаатуулжа байдаг хүдэлмэрилэгшэдтэ хамаагүйгөөр хандана.

Азербайджанай компартиин ЦК-гэй, партиин Бакинска горкомой зүгһөө нефтяной промышленностиие хүтэлбэрилгэ бидэниие ханганагүй. Республика дотор 1954 ондо нефть олзоборилгын управленинүүдэй 60 гаран процентнь нефть малтан абаха даалгабаринуудые дүүргээгүй, Бакугай нефть болбосоруулгын гол шухала заводууд продукциин ассортиментын талаар түсэбөө дүүргэнэгүй. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, Азербайджанай компартиин ЦК болон партиин Бакинска горком нефть абаха ба болбосоруулха түсэбүүдэй дүүргэлтын дунда зэргын показателиие хараад лэ, зарим заводууд болон нефть-олзоборилгонуудай хүдэлмэридэ анхаралаа багаар хандуулна. Нефть абалгы[н] [д]ээшэлүүлхэ резервнүүд мууса ашаглагдана, ажа[л]ай түрүү методүүд, шэнэ техникэ болон технологи удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ, нефть абалгын хоёрдохи методүүд үнгэрэгшэ жэлдэ Бакугай хүдэлжэ байгаа скважинануудай оройдоо табанай нэгэ хубидал лэ хэрэглэгдэһэн байна. Азербайджанай нефтяннигууд үрэмдэлгын турбина арга хэрэглэлгэдэ эхи табигшад юм. Энэ арга ороной бусад нефтяной районуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ, гэбэшье Азербайджан дотор энэ арга хүсэд дэлгэрүүлэгдээгүй.

Зарим партийна комитедүүд дааһан хэрэгэйнь түлөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлхын, тэдээнэй хүдэлмэриие хододоо хинажа байхын, ударидахын орондо бага зэргын туһаламжа үзүүлхэ тэдыгээр хизаарладаг, заримдаа тэдэнэй хэхэ юумые хэдэг байна.

Тэдээндэ таарамжагүй хэрэгээр һамаархадаа тиимэ партийна комитедүүд ажалшадай дунда ябуулагдадаг партийно-политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэриин, кадрнуудые шэлэн олохо, хубаарилан табиха ба хүмүүжүүлхэ хэрэгые һайжаруулха, ажахын органуудай хүдэлмэриие хиналгаяа шангадхаха асуудалнуудта өөһэдынгөө анхаралые һуларуулна.

Иимэ заншалые үгы хэхэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ бага зэргэ туһалха тэдыгээр хандахаяа болижо, предприятинуудай жэгдэ һайнаар хүдэлмэрилхэ ябадал хангаха, үйлэдбэриин-техническэ бүхы асуудалнуудые саг соонь шиидхэхэ талаар тэдэнэртэ табидаг эрилтэеэ дээшэлүүлхэ шухала. Хүтэлбэрилгын нэрэ хүндые бэхижүүлхэ, үйлэдбэриин түсэбүүдэй, дүүргэлтын түлөө, шэнэ техникые нэбтэрүүлхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үные химдаруулха даалгабаринуудай дүүргэлтын түлөө предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Райкомууд, горкомууд, обкомууд, крайкомууд болон союзна республиканuудай компартинуудай ЦК-нуудта промышленна таһагуудай үүргэ доошолуулагданхай гэжэ тэмдэглэнгүй гаража болохогүй байна. Энэ таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд предприятинуудта эмхидхэлэй хүдэлмэри үдэр бүри ябуулхын, кадрнуудые, үйлэдбэриин техникэ болон экономикые гүнзэгыгөөр шудалхын, предприятинуудай хүдэлмэриин гол шухала асуудалнуудые шудалан бэлэдхээд, партийна комитедүүдэй үзэмжэдэ табихын орондо ажахын жэжэ асуудалнуудаар дашуурна, олон тоото элдэб справка болон тоо мэдээнүүдые зохёолгоор өөһэдынгөө үүргые хизаарлана. Партийна органуудай промышленна таһагууд үсөөн бэшэ ушарта техническэ болон экономическа зохихо эрдэмгүй, предприятиин хүдэлмэриие гүнзэгыгөөр шэнжэлэн сэгнэжэ шадахагүй, дүй дүршэл багатай хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридүүлэгдэнэ. Олон ушарта эдэ таһагуудай хүдэлмэрилэгшэдые тэдээнэй гол ажал-ябуулгатай холбоогүй элдэб даалгабаринуудаар дарана.

Промышленна таһагуудай хүдэлмэриие хаража үзөөд, промышленностьда хүдэлмэрилһэн гүйсэд дүй дүршэлтэй, үйлэдбэриин экономикые һайнаар мэдэдэг, шадабари ехэтэй партийна хүдэлмэрилэгшэдөөр тэдэниие бэхижүүлхэ хэрэгтэй. Промышленна таһагуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалайнгаа сагай ехэнхи хубида предприятинуудта ябажа, парти, правительствын директивэнүүдые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэнь предприятинуудай партийна организацинуудта туһалдаг болохын тулада тэдэниие хэрэггүй саарһа бэшэлгэһээ ба суглаа хураалай үймөөнһөө хүнгэлхэ хэрэгтэй.

Партийна олон органууд промышленна предприятинуудые хүтэлбэрилхэдөө партийна эхин организацинуудта һулаар түшэглэнэ, предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зохёон байгуулхы үүсхэлые бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ тэдээнэй ажалябуулгые багаар зорюулна. Гүйсэд хүтэлбэри абадаггүй дээрэһээ эхин парторганизацинууд предприятинуудтахи ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үнгэргэлгэдэ, тэрээнэй удха ба формын талаар ехэхэн алдуу дутуунуудые гаргана.

Партийна, профсоюзна, комсомольско олон хүдэлмэрилэгшэд хүнүүдэй дунда политическэ хүдэлмэри өөһэдөө сэхэ ябуулдаггүй, хүдэлмэрилэгшэдтэй харилсадаггүй байна, энэнь хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һуладуулна. Партийна болон советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд предприятинуудта хаа-яа ошоно, хэрбээ ошоошье һаа, ябууд харагдаад лэ үнгэршэнэ. Хүдэлмэришэдтэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдэжэ,тэдээнэй хэрэглэмжэнүүдые элирүүлхэ, хэрэгтэй болоо һаань, тэдээнэй табиһан асуудалнуудые шиидхэлгэдэ туһалха саг тэдэ хүтэлбэрилэгшэдтэ дутана. Энэ буруу заншал хадаа үргэн ниитэтэй холбоогоо бэхижүүлхэ тухай ленинскэ заабаринуудта зүршэнэ.

Үргэн ниитын дунда ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые түргэнөөр зайсуулхын тулада партийна, ажахын, профсоюзна болон комсомольско ехэшье, багашье хүдэлмэрилэгшэд хадаа хүнүүдэй дунда үдэр бүри хүдэлмэрилхэ, тэдээнэй эрилтэнүүдые мэдэдэг байха, ажалшадай үмэнэ политическэ элидхэл болон лекци хододоо уншажа байха гээшэ өөһэдымнай уялга гэжэ тоолохо ёһотой. Хүдэлмэришэдэй эрилтэ болон хэрэглэмжэнүүдтэ дээрэлхүүгээр хандадаг, жирэй хүдэлмэрилэгшэдэй һанамжые хэрэгсээдэггүй хүтэлбэрилэгшэдые албан хойрогууд гэжэ тоолон, харюусалгада хабаадуулха хэрэгтэй.

Промышленна предприятинуудта, министерствонүүд болон зургаануудта ажахын эдэбхитэдэй суглаае хододоо үнгэргэжэ байха гээшэ ехэ удхашанартай. Иимэ суглаанууд үйлэдбэридэхи дутагдалнуудые элирүүлэн усадхаха хэрэгтэ туһалдаг байна. Гэбэшье, һүүлэй үедэ зарим партийна комитедүүд, мүн министерствонүүд, зургаанууд болон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэриин энэ ашагтай формые мартаһан, зүблөөнүүдэй удхашанарые доошолуулһан ба эдэниие зарлахаяа болинхой.

Ажахын эдэбхитэдэй суглаае хододоо үнгэргэжэ байдаг заншалые һэргээжэ, үйлэдбэриин, түрүү техникые нэбтэрүүлгын, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгын тодорхой асуудалнуудые тэрээн дээрэ табижа байха, тиихэдээ хүхиргөө шууяа гаргангүй, табигдаһан асуудалнуудые бүтэмжэтэй һайнаар, шүүмжэлхы ёһоор зүбшэн хэлсэжэ байха хэрэгтэй.

Үйлэдбэриин зүблөөнүүд болон хамтын суглаанууд хадаа хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадай зохёон байгуулхы эдэбхиие дээшэлүүлхэ шухала зэбсэг мүн. Гэбэшье, ажахын зарим хүдэлмэрилэгшэд, партийна ба профсоюзна хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриин зүблөөнүүдые хэрэггүй гэжэ тоолодог байна. Олон предприятинуудта хүдэлмэришэдэй шүүмжэлэлтэ, ажаглалтанууд болон дурадхалнууд хараада абтадаггүй, бэелүүлэгдэдэггүй байна. Үйлэдбэриин зүблөөнүүд болон хүдэлмэришэдэй суглаануудта тиигэжэ буруугаар хандадаг ябадалые эрид усадхажа, тэдээниие хододоо, үндэр хэмжээндэ үнгэргэжэ байха шухала.

Социалистическэ мүрысөө хүтэлбэрилхэ талаар партийна, профсоюзна, комсомольско болон ажахын организацинуудай хүдэлмэридэ ёһо тэдыгээр хандаха ябадал, үргэн ниитын энэ творческо хүдэлөөниие һанаанһаа абажа, дээдэ тээһээ баадхаха ба албан хойрог формонуудай уйтахан рамканууд соо оруулха һэдэлгэнүүд зарим ушарта гаргагдана.

Урда тээнь зорюулжа бэлэдхэгдэһэн, социалистическэ уялгануудай нэгэ түхэлэй бланканууд предприятинуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Профсоюзна болон партийна хүтэлбэрилэгшэд мүрысөөндэ хүдэлмэришэдэй бултадаа хабаадаһан тухай тоосоод лэ, олон предприятинуудта ёһотой творческо мүрысөөнэй үгы байһыень харангүй үнгэрнэ.

Хойшолуулашагүй зорилго юуб гэхэдэ, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй ба новаторнуудай туйлалтануудые оролдосотойгоор дэлгэрүүлжэ, энээнэй үндэһөөр шэнэ амжалта туйлаха гээшэ гол шухала гэжэ хараадаа абаад, социалистическэ мүрысөөе хаа хаанагүй шэнэ шатада үргэхэ шухала. Ажалшадай ниитын организаци болоһон профессиональна союзууд хадаа хүдэлмэришэд болон албахаагшадай оролдолгые манай гүрэнэй үмэнэ табигдаһан ажахын ба политическэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ зорюулан, тэдээниие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэнэ. Гэбэшье, ажахын байгуулгадахи үргэн ниитэ хүдэлмэрилэгшэдэй зохёон байгуулхы үүсхэлые хүгжөөлгэдэ профсоюзна комитедүүдэй гүйсэд нүлөө үзүүлдэггүйһөө промышленностиин хүдэлмэридэхи дутагдалнууд нилээд дулдыдана гэжэ тэмдэглэнгүй орхижо болохогүй. Профсоюзна организацинууд ажалай журам бэхижүүлгын, үргэн ниитэ хүдэлмэришэдэй ухаалан зохёолгые ба уралан нарижуулга хүгжөөлгын, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай ажалые нормололгын ба салингай асуудалнуудые багаар эрхилнэ. Хүдэлмэришэдэй ажаһуудалые һайжаруулха, гэр байра болон культурно-ажаһуудалай предприятинуудые барилгын түсэбүүдэй дүүргэлтые хинаха хэрэгтэ профсоюзна организацинуудай зүгһөө мүн лэ зохихо оролдолго ба үүсхэл гаргагданагүй.

Промышленностьда гурбан миллион хахад[...] үлүү комсомолецууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр жэш[...]тэ һайнаар хүдэлмэрилнэ, үйлэдбэри дээрэ патрио[ти]ческа эдэбхи үүсхэлнүүдые гаргана. Гэхэ[лэ] хамта, олон предприятинуудай партийна органи[за]цинууд болон ажахын хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэри[йн] зорилгонуудые шиидхэхэдээ комсомольско органи[за]цинуудта һулаар түшэглэнэ. Теэд олонхи предпр[ия]тинуудта хүдэлмэришэдэй хахадынь шахуу зал[уу]шуул юм, тиин ажал хэрэгэй амжалта тэдэнэй хүд[эл]мэриһөө нилээд ехээр дулдыдаха байна.

Комсомольско организацинуудай эдэбхиие, үйл[эд]бэриин ба ниитэ-политическэ ажабайдалда тэдээ[нэй] үүргые дээшэлүүлхэ, тэдээнэй эдэбхиие, үн[...] үүсхэлнүүдые бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ, х[...] жөөхэ хэрэгтэй. Залуушуулые политическээр [...] үйлэдбэриин талаар хүмүүжүүлхэ, һургаха тухай, [тэ]дээнэй ажалые, ажаһуудалые, культурна амарал[...] эмхидхэхэ тухай партийна организацинуудай ехэ [...] харал оролдолго гаргахыень эригдэнэ.

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүл[хын] тулада элдэб янзын ба гүнзэгы удхатай хүдэлм[эри] фабриканууд, заводууд, шахтанууд болон барил[га]нуудта ябуулха бүхы эрхэ нүхэсэл бидэндэ бии [...] Промышленна предприятинуудта хоёр миллион [га]ран коммунистнууд хүдэлмэрилнэ, 27 мянга гар[ан] партийна, профсоюзна болон комсомольско [хү]дэлмэрилэгшэд бии, партийна организацину[уд] үргэн ниитын дунда хүдэлмэри ябуулха тала[ар] нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болонхой.

Промышленностиин талаар партийна организа[ци]нуудай үмэнэ табигдаһан ехэ зорилгонууд хадаа па[р]тийна хүтэлбэриин арга методүүдые саашадань н[а]рижуулан һайжаруулха, предприятинуудта эмхидх[э]лэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриие эр[ид] һайжаруулха, шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмж[э]лэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, коммунистнуудай з[о]хёон байгуулха эдэбхиие болон түрүү үүргые бү[хы] хэмжээгээр дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ эринэ.

Партийна организацинууд үйлэдбэриин техник[ые] болон экономикые гүнзэгыгөөр мэдэхэ, захиргаан[ай] ажал-ябуулгые шадабаритайгаар хинаха, гүрэнэй т[ү]сэбые предприяти бүхэнэй дүүргэхын түлөө, пр[о]мышленностиин хүсэтэ хүгжэлтын, техническэ д[эб]жэлтын түлөө тэмсэлдэ коммунистнууд, комсомо[л]цууд, бүхы хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ х[ү]дэлмэрилэгшэд, албахаагшадые элсүүлхэ ёһотой.

☆ ☆ ☆

Нүхэдүүд! Би элидхэлээ дүүргэхэмни. Хэлээш[э]... согсолхо зуураа, манай социалистическэ промышле[н]ностьда бүхы дээрээ, мүн тэрээнэй һалбари бүхэн[дэ] туйлай ехэ арга боломжонууд бии байна гэжэ уш[ар] дахин онсолон тэмдэглэхэ шухала. Хэрбээ бидэн[эр] эдэ арга боломжонуудаа бодото хэрэг дээрэнь б[э]лүүлээ һаа бүхы арадай ажахые хүгжөөхэ, мана[й] агууехэ Советскэ Союзай хүсэ шадалые саашадан[ь] бэхижүүлхэ найдамтай база болоһон промышле[н]ностиие дам хүгжөөлгэдэ шэнэ, хүсэтэ д[эб]жэлтэ түргэнөөр туйлаха байһандамнай ажаг һэж[э] байхагүй.

Бүхы советскэ обществын хододоо ургажа байга[а] материальна ба культурна эрилтэнүүдые гүйсэд һа[й]наар хангахын тулада социалистическэ үйлэдбэри[е] эрхим техникын база дээрэ хододонь ургуул[жа] нарижуулан һайжаруулха шухала.

Элидхэл доторoo гол шэглэлнүүдые тодорхойл[хо] гэжэ оролдооб, манай промышленность мүнөө э[дэ] шэглэлнүүдээр хүгжөөгдэхэ ёһотой. Тэдэ шэглэлнүү[д] тобшоор харуулхада иимэ байна:

Нэгэ. Промышленностиин техническэ зэбсэгжэ[л]гые һайжаруулха, шэнэ машинануудай ба[й]гуулгые түргэдхэхэ, мүн наука ба техник[ын] мүнөөнэй эрилтэнүүдтэй зохилдуулан үйлэдбэри[ин] технологиие нарижуулан һайжаруулха хэ[м]жээ-ябуулгануудай үргэн программые бэелүүлхэ.

Хоёр. Промышленностьда мүнөө бии байгаа техни[к]ые бүхы хэмжээгээр, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ.

Гурба. Зарим һалбаринууд дотор, мүн промы[ш]ленностьда бүхы дээрэнь мэргэжүүлгые ба хамжа[...] үйлэдбэрилгые үргэнөөр хүгжөөхэ.

Дүрбэ. Ажалай бүтээсые хэлбэришэгүйгөөр дэ[э]шэлүүлжэ, промышленна продукциин өөрын үн[ые] химдаруулжа, энээнэй үндэһөөр хүдэлмэришэд б[о]лон албахаагшадай бодото салингай таһалгаряа[...] ургаха ябадал хангаха.

Таба. Үйлэдбэриие хүтэлбэрилгын шанарые дэ[э]шэлүүлхэ; промышленностиин хүтэлбэрилхы хүдэ[л]мэрилэгшэдэй ба мэргэжэлтэдэй дунда ябуулагдад[аг] хүдэлмэриие һайжаруулха; промышленностиие х[ү]тэлбэрилгын бүхы системэ дотор гүрэнэй жура[м] шангадхаха.

Зургаа. Орон дотор үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые х[у]баарилан табилгада бии байгаа дутагдалнуудые зай[]суулха. Шэнэ хүсэнүүдые саг соонь, шанар һайнта[й]гаар ашаглалгада оруулха.

Олон миллион хүнүүдые мүлжэлгэ дарлалтаһа[а] сүлөөлжэ, тэдээнэй зохёон байгуулхы үүсхэлые һэ[р]гээн мандуулһан социалистическэ обществэнэ ба[й]гуулалтын үлэмжэ һайнда промышленностиин шэн[э] дэбжэлтын түлөө тэмсэхэдээ түшэглэнэбди.

Урдань һула ба гээгдэнги байһан манай орон па[р]тиин генеральна хараа шугамай бэелүүлэгдэһэн[ээр] ашаар мүнөө дэлхэйн эгээ ехэ хүсэтэй, индустриаль[]на оронуудай нэгэн болонхой. Социалистическэ пр[о]мышленность үйлэдбэриин туйлай ехэ фонднуудта[й] юм, манай арадай мэдэлдэ байдаг байгаалиин аса[р] ехэ баялигуудта түшэглэнэ.

Тиигээд, манай хүдэлмэришэд болон мэргэжэлт[э]дэй гайхамшагта кадрнууд СССР-эй промышленно[]стиин эгээ үнэтэй капитал мүн. Коммунистическ[э] парти В. И. Ленинэй, тэрээнэй хэрэгые үргэлжэлү[ү]лэгшэ И. В. Сталинай захяануудые дүүргэн, оло[н] жэлэй турша дотор эдэ кадрнуудые анхарал орол[]долготойгоор хүмүүжүүлээ. Манай урда байгаа зо[]рилгонуудые иимэ гайхамшагта кадрнуудтай хамт[а] шиидхэжэ шадахабди, заатагүй шиидхэхэбди.

Агууехэ советскэ арадай ажалда дуратай байда[л]гынь ба творческо шадабаринуудынь, Эхэ орондо[о] коммунизм байгуулгын хэрэгтэ тэдээнэй хизааргү[й] үнэн шүтэнги байдагынь, мүн марксизм-ленинизмы[н] мүнхэ һургаалаар зэбсэгжэһэн ба манай арады[е] урагшань, коммунизм тээшэ этигэлтэйгээр хүтэлбэ[]рилжэ ябаһан манай алдарта Коммунистическэ пар[]тиин шалгагдамал хүтэлбэринь промышленности[ие] улам хүсэтэйгөөр, амжалтатайгаар дэбжээхэ эшэ ү[н]дэһэн мүн. **(Нэрьемэ альга ташалга боложо, удаа[н] үргэлжэлнэ).**

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Н—00511. Типография министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3775.